

ความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางไทย พ.ศ.2540-2560¹อาณดา วิรมณรมิตา²

(Received: March 1, 2021; Revised: April 26, 2021; Accepted: October 29, 2021)

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเรื่องความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางไทย ในช่วง พ.ศ.2540-2560 ผ่านกรอบประวัติศาสตร์ความรู้สึกที่ประยุกต์ใช้ในการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงของระบบคุณค่าและอารมณ์ความรู้สึกเกี่ยวกับความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ที่เริ่มเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ดำเนินชีวิตอยู่บนเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองแบบใหม่ โดยศึกษาผ่านหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศสื่อบันเทิงทางด้านการกามารมณ์ ประเภทละครทีวี แอปพลิเคชันหาคู่ ภาษาและสัญลักษณ์โซเชียลมีเดีย เช่น ธุรกิจสอนรัก รายการวิทยุ เรื่องเล่าและประสบการณ์ของผู้คนชนชั้นกลางผ่านชุมชนทางโซเชียลมีเดีย เพื่อที่จะได้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ความรักและกามารมณ์ที่ปรากฏอยู่ในสังคมได้อย่างเท่าทัน

บทความชิ้นนี้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก มุ่งทำให้เห็นวิถีทางกามารมณ์ภายใต้กรอบศีลธรรมกระแสหลักของชนชั้นกลาง โดยนำข้อมูลจากงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์ เพื่อสร้างคำอธิบายใหม่ที่ฉายให้เห็นภาพความเปลี่ยนแปลง ส่วนที่สองของบทความมุ่งนำเสนอให้เห็นผ่านหลักฐานและยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่เป็นรูปธรรม เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงระบอบคุณค่าในวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางใหม่ การมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของ ความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ จะช่วยให้เข้าใจมิติในเชิงวัฒนธรรมของมนุษย์และสังคมที่สัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน อันจะทำให้เราที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีความเข้าใจและมองเห็นทางเลือกของชีวิตและสังคมมากขึ้น

คำสำคัญ: ความรัก กามารมณ์ ชนชั้นกลาง ระบบคุณค่า ประวัติศาสตร์อารมณ์

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “ความเปลี่ยนแปลงทางความคิด ระบบคุณค่า และระบอบอารมณ์ความรู้สึกของชนชั้นกลางไทย พ.ศ. 2500 - 2560” ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) โดยมี ศาสตราจารย์เกียรติคุณสายชล สัตยานุรักษ์ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

² นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อีเมล: anda.wiramonramita@gmail.com

Love and Carnality of Thai middle class, 1997-2017

Anda Wiramonramita³**Abstract**

This article explores love and carnality of Thai middle class during 1997-2017 by adapting the history of emotion approach in reading and analysis of evidences. The main objective of this research is to study the changes in values and emotion relating to love and carnality of the new generation of middle class. These middle-class live in the new political, economic, and societal conditions. Thus, through exploring their erotic entertainment media consumption behavior in various forms such as television drama, dating applications, languages and symbols in social media such as love coaching businesses, radio programs, stories, and experiences of the middle classes through the social media communities, this research tries to understand the changes of the contemporary love and carnality in Thai society.

This article is divided into two parts. The first part mainly focuses on the carnality of the middle class conditioned by mainstream moral standard. This part synthesizes information obtained from related researches to create a new explanation regarding the changes. The second part mainly focuses on presenting evidences and certain concrete case studies to demonstrate the value systems of the new middle-class eroticism. The ability to comprehend the changes of love and eroticism of the new middle class will lead to the in-depth understating of the cultural dimensions of humans and societies that are intertwined. It thus leads us, who are a part of the society, to understand and be able to see choices in life and society.

Keyword: love, carnality, middle class, value system, emotional history

³ Student, Department of History, Faculty of Humanities, Chiang Mai University. e-mail: anda.wiramonramita@gmail.com

บทนำ

ปัญหาความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางในสังคมไทยที่ปรากฏขึ้นในสังคมปัจจุบัน ปรากฏให้เห็นในสื่อโซเชียลผ่านรูปแบบของความหลากหลายทางความรักและความสัมพันธ์ เช่น การมีความสัมพันธ์แบบเปิด การนัดมีเพศสัมพันธ์อย่างเปิดเผย การนิยมมีความสัมพันธ์แบบไม่ผูกมัด ปัญหาชีวิตคู่ การนอกใจของสามีหรือภรรยาในครอบครัวเดี่ยว และปัญหาความเสื่อมถอยของค่านิยมผัวเดียวเมียเดียว ทั้งนี้ยังคงปรากฏภาพของครอบครัวที่ไม่ได้เน้นคู่รักหญิงและชายแต่เพียงอย่างเดียว ท่ามกลางสังคมที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิต ชนชั้นกลางสามารถพูดถึงเรื่องเซ็กซ์ได้อย่างโจ่งแจ้งและมีเพศสัมพันธ์ที่เป็นอิสระเสรีได้ง่ายกว่าในอดีต ที่เรื่องเพศจะต้องปกปิดซ่อนเร้น และการพัฒนาความสัมพันธ์ในรูปแบบคู่รักที่จะพัฒนาไปเป็นครอบครัวนั้นทำได้ยาก เนื่องจากพื้นที่ในการปฏิสังสรรค์มีหลากหลาย

กล่าวได้ว่า ความรัก ความสัมพันธ์ และวิถีทางกามารมณ์ในปัจจุบัน ถูกมองเป็นเรื่องส่วนบุคคลของปัจเจก ทว่าทุกครั้งที่สังคมไทยพูดถึงเรื่องเหล่านี้ ก็มักจะนำระบบคุณค่าหรือศีลธรรมแบบไทยๆ ที่ผูกโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับความดีงามทางศีลธรรม ศาสนา และวัฒนธรรมไทยมาอธิบาย เช่นการสมทาทนระบบผัวเดียวเมียเดียวว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุดทางศีลธรรม เรื่องเพศเป็นเรื่องของกามตัณหา ราคะ ความกำหนัด เรื่องเพศจะต้องถูกปกปิดซ่อนเร้นและไม่สมควรจะนำมาพูดถึง โลกทัศน์และค่านิยมเช่นนี้สะท้อนออกมาผ่านการกำหนดบทบาทแนวประพฤติของหญิงและชายผ่านการให้ความหมาย ผู้ชายที่ดี ผู้หญิงที่ดี เช่น ผู้หญิงที่ดีไม่ควรแสดงออกอย่างเปิดเผยในเรื่องเพศ ต้องรักษาวลสงวนตัว เป็นต้น คำอธิบายกระแสหลักจึงถูกครอบงำด้วยมุมมองหรือโลกทัศน์แบบศีลธรรมมากกว่าโลกทัศน์ที่สัมพันธ์อย่างเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

ในวงวิชาการของสังคมไทย การศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกที่เรียกว่า “ความรัก” ตลอดจนถึง วิถีทางกามารมณ์ อันเป็นมิติที่สัมพันธ์กับความรัก ยังเป็นประเด็นที่มีการศึกษาทางวิชาการอยู่อย่างจำกัด ด้วยสังคมไทยมักมองว่า “อารมณ์และความรู้สึก” เป็นเรื่องที่จับต้องไม่ได้ เป็นเพียงประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ปราศจากเหตุผลและไม่มีพลังมากพอในการเปลี่ยนแปลงสังคม ภาวะดังกล่าวส่งผลให้สังคมไทยยังขาดองค์ความรู้ที่แสดงให้เห็นถึงภาพความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ความรู้สึกของกลุ่มชนชั้นกลางในประเด็นที่ว่าด้วยความรักและวิถีทางกามารมณ์ที่สัมพันธ์กับบริบททางเศรษฐกิจ และสังคม และเป็นองค์ความรู้แบบที่อ้างอิงอยู่กับหลักคำสอนทางศาสนา สุภาษิตคำพังเพย ที่มองว่าเซ็กซ์และกามารมณ์เป็นสิ่งที่ทำลายศีลธรรมอันดีงาม เป็นต้น องค์ความรู้เหล่านี้ถูกผลิตซ้ำผ่านแบบเรียนของสถาบันศึกษาและสื่อโฆษณาของกระทรวงวัฒนธรรม สถาบันครอบครัว ละคร และภาพยนตร์ เป็นต้น โดยความรู้ที่ผลิตออกมานั้น มักจะมองรูปแบบความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมทางเพศที่อยู่นอกระเบียบทางศีลธรรม ว่าเป็นผลมาจากวัฒนธรรมทุนนิยมและบริโภคนิยม ที่เป็นตัวกระตุ้นให้วิถีทางกามารมณ์แบบผิดระเบียบทางศีลธรรมแสดงตัวออกมามากขึ้น ซึ่งองค์ความรู้เช่นนี้ ไม่สัมพันธ์กับรูปแบบชีวิตของชนชั้นกลางในสังคมไทยปัจจุบันอีกต่อไป โดยเฉพาะชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ที่งานวิจัยนี้มุ่งศึกษา โดยนิยามว่าหมายถึงกลุ่มคนชนชั้นกลางในช่วงอายุที่เรียกว่า gen-y และ gen-z ที่มีวิถีชีวิตสัมพันธ์อยู่กับเทคโนโลยีและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมแบบใหม่ การทำความเข้าใจอารมณ์ความรัก และวิถีทางกามารมณ์ อันเป็นมิติหนึ่งของชีวิต ชนชั้นกลางกลุ่มใหม่นี้จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง

บทความชิ้นนี้จึงศึกษาความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางไทย ระหว่างปี พ.ศ.2540-2560 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สังคมไทยเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงซับซ้อนหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึก ความสัมพันธ์ของผู้คน ส่งผลให้ความรักและวิถีทางกามารมณ์ที่ผูกโยงอยู่กับระบบคุณค่าในสังคมแปรเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน ดังปรากฏในพื้นที่สื่อใหม่และพื้นที่ทางสังคมแบบใหม่บนโซเชียลมีเดีย ทศวรรษ

2540 เป็นต้นมาจึงนับว่าเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการทำความเข้าใจระบบคุณค่า ความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางที่เปลี่ยนแปลงไป

บทความชิ้นนี้ วางวิถีกามารมณ์อยู่บนความหมายของเพศวิถี (sexuality) อันหมายถึงวิถีชีวิตทางเพศที่ถูกหล่อหลอมสร้างจากค่านิยม บรรทัดฐาน และระบบวิธีคิดวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวกับความปรารถนาและการแสดงออกทางเพศ ความคิดเกี่ยวกับคู่รัก คู่ชีวิตในอุดมคติ และกามกิจ ซึ่งเป็นระบบความคิดและพฤติกรรมที่มีความหมายทางสังคม สัมพันธ์กับมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่กำหนดและสร้างความหมายให้แก่เรื่องเพศในหลากหลายแง่มุม งานวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจชนชั้นกลางในสังคมไทย โดยจะทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางความคิด ระบบคุณค่า และระบอบอารมณ์ความรู้สึกของชนชั้นกลางไทยผ่านหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อที่จะอธิบายได้ว่า ความรัก ความสัมพันธ์ เช็กซ์ และกามารมณ์ ตลอดจนวิถีชีวิตและโลกทัศน์ของชนชั้นกลางในลักษณะใหม่นี้มีลักษณะอย่างไร ทำทาบกับศีลธรรมชุดเดิมอย่างไร ประสบปัญหาทางความรู้สึกและอารมณ์อย่างไร ตลอดจนมองเห็นที่พิกังหาอารมณ์ของกลุ่มคนเหล่านี้ที่จะสามารถนำไปสู่การเปิดเผยแง่มุมใหม่ๆ ของความรักและวิถีทางกามารมณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมชนชั้นกลางไทยรุ่นหนุ่มสาวได้อย่างเท่าทัน

เพื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของระบบคุณค่าและอารมณ์ความรู้สึกเกี่ยวกับความรักและกามารมณ์ในช่วง พ.ศ.2540-2560 จึงได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก มุ่งทำให้เห็นวิถีทางกามารมณ์ภายใต้กรอบศีลธรรมกระแสหลักของชนชั้นกลาง โดยนำข้อมูลจากงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์ เพื่อสร้างคำอธิบายใหม่ที่ฉายให้เห็นภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างละเอียดอ่อนและชัดเจน ส่วนที่สองของบทความมุ่งนำเสนอให้เห็นผ่านหลักฐานและยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่เป็นรูปธรรม ที่สะท้อนให้เห็นถึงระบอบคุณค่าในวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางรุ่นใหม่ ที่สัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงบนเงื่อนไขทางสังคมใหม่ การมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ จะทำให้เข้าใจมิติในเชิงวัฒนธรรมของมนุษย์และสังคมที่สัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน อันจะทำให้เราที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เข้าใจและมองเห็นทางเลือกของชีวิตและสังคมมากขึ้น

วิธีการวิจัย

บทความนี้ใช้ระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ (Historical Methodology) และแนวพินิจทางประวัติศาสตร์ (Historical approach) ในการตรวจสอบและประเมินคุณค่าของหลักฐาน โดยพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางตั้งแต่ปี พ.ศ.2540-2560 ศึกษาชนชั้นกลางกลุ่มใหม่คือ Generation Y และ Generation Z ที่ดำเนินชีวิตอยู่บนเงื่อนไขเศรษฐกิจและสังคมแบบใหม่ ในฐานะ “ตัวแสดง” โดยมุ่งแสดงให้เห็นผ่านหลักฐานว่า ชนชั้นกลางกลุ่มใหม่มีวิถีทางกามารมณ์อย่างไรบ้าง สัมพันธ์กับบริบททางสังคมในมิติอื่นๆ อย่างไร และความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นำมาสู่การปะทะสังสรรค์ของระบบคุณค่าของชนชั้นกลางที่อยู่ในเงื่อนไขสังคมแบบใหม่นี้อย่างไรบ้าง

งานชิ้นนี้ให้ความสำคัญกับหลักฐานในการเล่าเรื่อง และให้ความสำคัญกับทฤษฎีในฐานะที่เป็น “ตัวช่วย” ในกระบวนการวิจัย โดยใช้กรอบความคิดของวิลเลียม เรดดี (William M. Reddy) เป็นฐานคิด เพื่อเข้าใจถึงชุดของกฎเกณฑ์มาตรฐาน บรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรม ฯลฯ ที่สร้างระเบียบหรือกำหนดแบบแผนของอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งเป็นโครงสร้างส่วนลึกที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและความสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ (Reddy, 2001) และใช้กรอบโนทัศน์เรื่องชุมชนทางอารมณ์ (Emotional Communities) ของบาร์บารา รอสเซนไวน์ (Barbara Rosenwein) ในการตั้งสมมุติฐานอย่างตระหนักถึงความหลากหลาย (Nimmanorawong, 2014, pp.141-145) ว่าในสังคมของชนชั้นกลางไทยนั้น ความรักและวิถีทางกามารมณ์ไม่ได้ควบรวมกันอย่างเป็น

องค์รวม ให้ความสำคัญกับการ “วิพากษ์หลักฐาน” โดยพยายามที่จะระดมหลักฐานผ่านหลักฐานขั้นต้น ผ่านพื้นที่ที่สื่อนิยมแบบใหม่ อาทิ ละครทีวี แอปพลิเคชันหาคู่ แพนเพจธุรกิจ โลฟโค้ชสอนรัก รายการวิทยุ ให้คำปรึกษาปัญหาหัวใจ ปัญหาครอบครัว เรื่องเล่าประสบการณ์ต่างๆ ของผู้คนผ่านชุมชนทางโซเชียลมีเดีย หลากหลายประเภท มาอธิบายไปพร้อมๆ กัน และใช้หลักฐานชั้นรองจากงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่มีการเก็บข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับรูปแบบของการใช้ชีวิต ช่วงอายุ และพฤติกรรม มาเป็นหลักฐานที่ชี้ให้เห็นถึง พื้นฐานทางเศรษฐกิจของชนชั้นกลางที่สัมพันธ์อยู่กับวิถีทางกามารมณ์ เพื่อยืนยันถึงลักษณะสำคัญของอารมณ์ความรู้สึกในช่วงหนึ่งๆ ในการสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกระบอบคุณค่าของชนชั้นกลาง ข้อมูลจากหลักฐานประเภทข้างต้นจะช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ในระดับปัจเจกบุคคลแบบใกล้ชิด ทั้งนี้หลักฐานดังกล่าวยังสามารถไหลเวียนไปสู่การพรรณนาถึงโครงสร้างสังคม ความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

นิยามศัพท์เฉพาะ

วิถีทางกามารมณ์ หมายถึง วิถีชีวิตทางเพศที่ถูกหลอมสร้างจากค่านิยม บรรทัดฐาน และระบบวิถีคิด วิถีปฏิบัติที่เกี่ยวกับความปรารถนาและการแสดงออกทางเพศ เป็นมิติที่สัมพันธ์กับความรัก คู่รัก คู่ชีวิตในอุดมคติ และกามกิจ สัมพันธ์กับมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ เนื่องจากในวงวิชาการ การนิยามและการอธิบายเกี่ยวกับชนชั้นกลางไทย เป็นเรื่องที่เต็มไปด้วยข้อถกเถียงและยังไม่มีคำตอบชัดเจน ดังนั้นในงานวิจัยนี้ จึงให้ความหมายชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ โดยหมายความถึง กลุ่มคนตามช่วงวัย หรือ Generation กลุ่มคนที่เกิดในช่วงเวลาเดียวกัน และมีประสบการณ์ทางสังคมและประวัติศาสตร์ร่วมกัน (Jeffries, & Hunte, 2003) โดยแบ่งตามช่วงอายุ Generation Y (หรือ Gen Y) และ Generation Z (หรือ Gen Z) ที่มีการดำเนินชีวิตอยู่บนเงื่อนไขทางสังคมเศรษฐกิจ และการเมืองแบบใหม่ มีการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และอยู่ในยุคเปลี่ยนผ่านของสื่อใหม่และสื่อเก่าจากยุคอะนาล็อกสู่ยุคดิจิทัล มีพื้นที่พบปะสังสรรค์ทางเทคโนโลยี เป็นกลุ่มคนที่มีความหลากหลาย ทั้งเขาและเธอ มีพลวัตในตนเองอย่างเด่นชัด สัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงบนเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมแบบใหม่

วิถีทางกามารมณ์และพรหมแดนความรักภายใต้กรอบศีลธรรมกระแสหลักของชนชั้นกลาง

ความรู้สึกเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของปัจเจกชนและพฤติกรรมร่วมของคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความเปลี่ยนแปลงของสังคมในแต่ละยุคสมัยที่มี “ความรู้สึก” ขับเคลื่อนอยู่ด้วย แต่ทว่าอารมณ์ความรู้สึกมักถูกมองว่าเป็นเรื่องปรากฏการณ์ของอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติของมนุษย์ แอนโธนี กิดเด็นส์ (Anthony Giddens) นักสังคมวิทยาชาวอังกฤษ เห็นว่า นอกจากความรักในฐานะที่เป็นอารมณ์อันร้อนแรงจากความพึงใจในบุคคลที่ตนรักที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ยังปรากฏความรักที่เป็นผลผลิตมาจากระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมอีกด้วย ตัวอย่างของความรักอย่างหลังพบได้ในสิ่งที่เรียกว่ารักโรแมนติก อันเป็นความรักที่มีนัยทางวาทกรรมทันสมัยที่ผูกโยงความเป็นปัจเจกภาพ และตัวตนของบุคคลเข้ากับความผูกพันระหว่างกันของคู่รัก ที่ความรักเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การตัดสินใจครองคู่และแต่งงาน

ความรักโรแมนติกนี้เป็นปรากฏการณ์สมัยใหม่ เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงของเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจ การเติบโตของชนชั้นกลาง เป็นความรักที่พัฒนาขึ้นจากอุดมคติที่เชื่อมโยงกับเสรีภาพ และการตระหนักในตนเอง (Giddens, 1992) ปัจเจกชนนิยม นับเป็นหัวใจสำคัญของแบบแผนทางวัฒนธรรมของรักโรแมนติก ความรู้สึกส่วนบุคคลได้กลายเป็นสิ่งที่ถูกเชิดชูมากขึ้นเรื่อยๆ ในยุคสมัยใหม่ ซึ่งได้กลายเป็นที่มาของการแต่งงานแบบคู่ชีวิต (Companionate marriage) (Holland & Eisenhart, 1990)

อุดมคติว่าด้วยการแต่งงานแบบคู่ชีวิต เป็นมิติหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่ได้นำมาสู่การพัฒนาของตัวตนปัจเจกชนสมัยใหม่ (Modern individual self) ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงของระบบเครือญาติสมัยใหม่และความสัมพันธ์ที่ถูกกำหนดด้วยความปรารถนาของปัจเจกบุคคล ความพึงใจ ทางเลือก และความพอใจ (Giddens, 1992) รักโรแมนติกจึงได้เป็นตัวแทนของเสรีภาพที่วางอยู่บนฐานของความรักและความเสมอภาค ดังปรากฏผ่านในนวนิยายในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ของยุโรป การแต่งงานแบบ Companionate marriage เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงในเชิงทัศนคติต่อการครองคู่ จากการเคารพนบของหญิงที่มีต่อชายภายใต้ระบบปิดตายไปสู่อุบัติการณ์ที่รักใคร่ซึ่งกันและกันภายใต้ความสัมพันธ์เสมอภาค สังคมก่อนอุตสาหกรรมนั้น ความเป็นปัจเจกได้ถูกจัดวางไว้เบื้องล่างของระบบเครือญาติและรัฐ บุคคลจึงปราศจากความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพในการเลือกและตัดสินใจ การกำเนิดขึ้นของความรักแบบโรแมนติกจึงนับเป็นผลผลิตของภาวะที่สังคมเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ความสัมพันธ์ที่ให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกและอัตลักษณ์ส่วนบุคคล การเปลี่ยนแปลงในเชิงความสัมพันธ์ทางสังคมดังกล่าว มีที่มาจากบริบทการเปลี่ยนผ่านของสังคมเข้าสู่ภาวะความทันสมัยและการเติบโตของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมในคริสต์ศตวรรษที่ 18 (Lueangaramsri, 2011, p.28)

ในประเด็นของเรื่องเพศนั้น วิลเลียม เรดดี (William M. Reddy) นักประวัติศาสตร์ความรู้สึก เสนอว่าเรามองเรื่องเพศในฐานะมิติทางอารมณ์ความรู้สึก ความรักและความปรารถนาทางเพศล้วนสัมพันธ์กับบริบททางสังคม โดยเขาแสดงให้เห็นผ่านหนังสือ *In The Navigation of Feeling: A Framework for the History of Emotions* เนื้อหากล่าวถึงช่วงเวลาของการปฏิวัติฝรั่งเศสที่สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกแห่งยุคสมัย เขาแสดงให้เห็นผ่านหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับความรักโรแมนติกที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็วผ่านบทกลอนและเรื่องเล่าของเหล่ากวี ว่าเป็นการหลบลี้หนีจาก “ระบอบความรู้สึก” เรื่องเพศของศาสนจักร จนนำมาสู่การทำลายระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Reddy, 2001) ทั้งนี้ หนังสือ *The Making of Romantic Love: Longing and Sexuality in Europe, South Asia, and Japan, 900-1200 CE* (2012) งานศึกษาชิ้นต่อมา เขายังเน้นย้ำและเจาะลึกลงไปถึง “ความรัก” และ “ความปรารถนาทางเพศ” โดยมุ่งแสดงให้เห็นว่า อารมณ์ในมิติที่เรียกว่าความรักนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อรูป/ส่งผลต่อประวัติศาสตร์ด้วยเช่นกัน (Reddy, 2012)

ในสังคมไทย ความรัก เชื้อชู้ ความโรแมนติก การแต่งงาน ล้วนแต่เป็นเรื่องทางวัฒนธรรม และเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้น ถูกกำหนดหล่อหลอมมาจากหลายด้าน เรื่องของความรัก มีแบบแผน ค่านิยม ธรรมเนียมปฏิบัติ และเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยได้ด้วยเช่นกัน หากย้อนกลับไปดูการใช้ชีวิตของคนไทยสมัยก่อน จะพบว่าค่านิยมในเรื่องความรักของชนชั้นสามัญชนและชนชั้นสูงมีความแตกต่างกันแม้จะอยู่ในยุคสมัยเดียวกัน (Eawsriwong, 2011) วิธีของชนชั้นสูงสมัยก่อนเป็นการผูกสัมพันธ์เพื่อนำไปสู่การสร้างความเป็นเครือญาติและความเป็นพันธมิตรทางการเมือง ต่างจากความรักของชนชั้นสามัญชนที่สัมพันธ์อยู่กับเศรษฐกิจและแรงงาน ความรักดังกล่าวไม่ใช่เรื่องของปัจเจกบุคคลที่มีอิสระเสรีเหมือนเช่นปัจจุบัน ที่ครอบครัวยังไม่มีฐานะในการครอบคลุมนเรื่องความรัก การแต่งงาน เชื้อชู้ แต่ทว่าความรักของชนชั้นสามัญชนและชนชั้นสูงที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ยังสัมพันธ์อยู่กับศีลธรรมทางเพศ ค่านิยม โลกทัศน์ในยุคสมัยนั้นๆ ด้วย

ในบริบทของสังคมไทยความคิดของคนในสังคมจารีตนั้นผูกพันอยู่กับจักรวาลวิทยาแบบไตรภูมิ (Sattayanurak, 1995) ซึ่งพุทธศาสนาแบบเถรวาทเป็นรากฐานของสังคมไทย อิทธิพลพุทธศาสนาแบบจารีตที่นำไปสู่การจัดการระบบความเชื่อ โลกทัศน์ แรงจูงใจ พฤติกรรมของคนในสังคม รวมถึงการแบ่งแยกให้คุณค่าเพศหญิงและชาย (Kirsch, 1975) ในมุมมองของพุทธศาสนาเมื่อพูดถึงเรื่องของความรักและวิถีทางกามารมณ์ที่สัมพันธ์อยู่กับเรื่องเพศ ในสังคมสยามสมัยก่อนการปฏิรูปการปกครองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การศึกษาของเด็กหญิงและชายจำกัดอยู่ที่บ้านและวัด ทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย

จำต้องเรียนรู้เรื่องที่แตกต่างกันไป เด็กชายได้รับการอบรมสั่งสอนจากพระภิกษุ ในขณะที่เด็กหญิงถูกอบรมสั่งสอนเน้นย้ำจากสมาชิกหญิงในบ้าน โดยเฉพาะเรื่องมารยาทและหลักการเป็นแม่ศรีเรือน หน้าที่ของภรรยาที่ดี (Rapeepat, 1984)

ในสังคมที่โลกทัศน์แบบศาสนาพุทธมีพลังในสังคมอย่างมาก เรื่องเพศได้ปรากฏผ่านคำสอนของพุทธศาสนาโดยสะท้อนให้เห็นผ่านพระธรรมโอวาทในหลายๆ เรื่อง เช่น เรื่องภริยาสูตร⁴ ซึ่งเป็นพระสูตรที่พระพุทธเจ้าทรงสอนนางสุชาดาโดยอธิบายลักษณะภรรยา 7 จำพวก เนื้อหาถ่ายทอดลักษณะของภรรยาที่ดีและภรรยาที่ไม่ดี ในไตรภูมิพระร่วง วรรณกรรมชิ้นสำคัญของพุทธศาสนา ปรากฏภาพคำอธิบายลักษณะของผู้หญิงที่ดีผ่าน นางแก้ว ที่ต้องมีดีทั้งกายภาพ ได้แก่ ร่างกาย หน้าตา กิริยามารยาทงดงาม ทั้งนี้ยังต้องมีคุณสมบัติของภรรยาที่ดี ที่ต้องร่วมทุกข์ร่วมสุข ให้กำเนิดทายาทเพื่อสืบตระกูล ประนินิบัติรับใช้ ให้ความเคารพต่อสามี ทั้งนี้ยังปรากฏการถ่ายทอดคำสอนทางศาสนาเรื่องเพศเหล่านี้นี้ผ่านงานวรรณกรรมต่างๆ ที่ยกลักษณะของภาพลักษณ์นางแก้ว มาเป็นต้นแบบของศีลธรรมกำกับเพศของผู้หญิง ซึ่งส่งผลต่อความคาดหวังหญิงดีในอุดมคติของคนในสังคมโดยเฉพาะชนชั้นสูงและกลายมาเป็นบรรทัดฐานทางเพศ วรรณกรรมทางพุทธศาสนาแล้วแต่ปรากฏเรื่องเพศออกมาในแง่ของการเสนอภาพลักษณ์ของภรรยาที่ซื่อสัตย์และเสียสละต่อสามี มาตรฐานในเรื่องเพศจึงถูกบรรจุด้วยคุณลักษณะของภรรยาที่ดี ที่ไม่ว่าจะเป็นภรรยาของชนชั้นสูงหรือสามัญชน ที่ต้องมีความประพฤติในกรอบศีลธรรมโดยเฉพาะเรื่องทางเพศ ความผิดในเรื่องทางเพศของผู้หญิงจึงมีโทษหนักกว่าชายและมีความผิดทั้งทางกฎหมายและจารีตประเพณี (Satyanusakkul, 2016, pp.36-38) กรอบศีลธรรมในเรื่องเพศที่อยู่ในโลกทัศน์แบบพระพุทธศาสนาปรากฏให้เห็นผ่านกฎหมายตราสามดวง โดยกฎหมายเรื่องเพศนั้นพูดถึงผู้หญิงเป็นจำนวนมาก โดยกฎหมายตราสามดวงยังชี้ให้เห็นถึงสิทธิและผลประโยชน์ของผู้ชายที่มีมากกว่าผู้หญิง โดยกฎหมายบังคับทางอ้อมให้ผู้หญิงต้องรักษากรอบประเพณี (Hantrakul, 2003)

ความเปลี่ยนแปลงทั้งในทางสังคมการเมืองที่มีการปฏิรูประบอบราชการกับการศึกษา และในทางสังคมเศรษฐกิจอันเนื่องจากการขยายตัวทางการค้าหลัง พ.ศ.2398 ได้ยังผลให้โครงสร้างสังคมสยามคลี่คลายไปในทางที่ซับซ้อนขึ้น จากเดิมที่อยู่ภายใต้ระบบศักดินาและการจัดวางความสัมพันธ์ของผู้คนในแบบมูลนายกับไพร่ การอธิบายของนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ เสนอว่าโครงสร้างสังคมสยามตั้งแต่ปลายทศวรรษ 2440 ประกอบด้วย 5 กลุ่มได้แก่ กลุ่มเจ้านาย กลุ่มข้าราชการ กลุ่มชนชั้นกลางนอกระบบราชการ กลุ่มราษฎรสามัญชน และกลุ่มปัญญาชน ล้วนแต่มีส่วนนำการเปลี่ยนแปลงความคิด วัฒนธรรม และทัศนคติ (Mektrairat, 2553) ขณะที่ สก็อต บาร์เม (Scot Barne) มุ่งให้เห็นกลุ่มสังคมหรือชนชั้น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชนชั้นปกครอง (rutting elite), ชนชั้นกลาง (middle class), และชนชั้นล่าง (lower class) (Barne, 2002, pp. 7-9) ทั้งสองข้อเสนอแนะเผยให้เห็นว่าสังคมสยามมีคนหน้าใหม่ที่มีพลวัตอย่างสำคัญต่อสังคมการเมืองปรากฏโฉมขึ้นมาแล้ว นั่นคือ "ชนชั้นกลาง" ซึ่งส่วนหนึ่งได้คลี่คลายตัวเองออกมาจากผู้ดีเก่า และส่วนหนึ่งคลี่คลายตัวเองจากไพร่มาเป็นผู้ดีใหม่ (Arphonsuwan, 2007, p.191)

ชนชั้นกลางในช่วงทศวรรษท้ายๆ ของสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ต่างพยายามที่จะนิยามและออกแบบความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง เพราะพวกเขาเหล่านี้ล้วนเชื่อมั่นในความเสมอภาคของมนุษย์ (human equality) เสรีภาพของปัจเจกบุคคล (individual freedom) และการปลดปล่อยผู้หญิงให้เป็นอิสระ (female emancipation) ความคิดเหล่านี้ทำให้พวกเขาแสดงและพัฒนาความคิดอย่างใหม่เกี่ยวกับความก้าวหน้าของสยาม พร้อมกันนั้นก็ตั้งแง่ต่อระเบียบทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง รวมไปถึงเรื่องสถานะของผู้หญิงและความสัมพันธ์

⁴ โปรดดูเพิ่มเติมที่ พระสุตตันตปิฎก อังคุตรนิกาย สัตตก-อฏฐก-นวกนิบาต เล่ม ๔ - หน้า ที่ 197

ระหว่างเพศด้วย (Barne, 2002, pp. 7-9) ในแง่เพศภาวะ ชนชั้นกลางได้ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นเครื่องมือสะท้อนความคิดความหวังที่จะเห็นระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างเพศและนิยามความหมายแบบใหม่ให้กับมัน การมีสังคมสมัยใหม่แบบ "ผิวเดียวมียเดียว" ปรากฏให้เห็นเป็นสำคัญผ่านความปรารถนาของกลุ่มชนชั้นกลางโดยใช้ท้าทายระบบคุณค่าทางเพศภาวะที่มีภาพลักษณ์ว่าเป็นของชนชั้นนำไปพร้อมกัน

ระบบคุณค่าภายใต้ศีลธรรมของชนชั้นกลางที่สำคัญอย่างหนึ่ง ปรากฏออกมาผ่านหนังสือสมบัติผู้ดี ที่นับได้ว่าเป็นรอยต่อสำคัญของศีลธรรมทางเพศที่ปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมกระแสมือไทย ซึ่งต่อมาถูกนำไปเผยแพร่และตีพิมพ์เป็นบทเรียน ในหนังสือเล่มนี้มีการบัญญัติการปฏิบัติตัวเป็นผู้ดีไว้ 10 หมวด โดยแสดงให้เห็นว่าความเป็นผู้ดีนั้น เกิดจากการฝึกฝนอบรมทางด้านการกระทำ การพูด ระบบการคิด มารยาท การรู้จักกาลเทศะ รวมทั้งมีศีลธรรมและจริยธรรม (Jory, 2015)

หนังสือสมบัติผู้ดีพยายามที่จะนำระเบียบทางศีลธรรมไปควบคุมร่างกาย วาจาใจ ให้ถูกกาลเทศะ ผู้หญิงที่ดีจะต้องไม่แสดงอารมณ์ความปรารถนาทางเพศออกมา ต้องปิดบังซ่อนเร้นเอาไว้ ที่สำคัญคือต้องรักษาพรหมจารี ต้องประณิบัติและซื่อสัตย์ต่อสามี รับผิดชอบงานในครัวเรือน กรอบค่านิยมเช่นนี้มิได้สั่งสอนให้ผู้หญิงอยู่ห่างจากกามารมณ์เท่านั้น แต่ทว่ายังสร้างอัตลักษณ์ทางเพศ บรรทัดฐานทางเพศที่กีดกัน ผลักความต้องการด้านราคะและกามารมณ์ให้กลายเป็นความชั่วและของต้องห้ามสำหรับผู้หญิง สมบัติผู้ดีและสุภาพชนสอนหญิงคือศีลธรรมทางเพศที่ถูกสร้างขึ้น ซึ่งแต่เดิมเราอาจเข้าใจว่าศีลธรรมเช่นนี้เป็นผลมาจากการรับวัฒนธรรมทางเพศของตะวันตก จนในปัจจุบันจึงมีความเข้าใจว่าเป็นค่านิยมของ "ความเป็นไทย" ผ่านสถาบันการปกครอง สื่อมวลชน สาธารณสุข และระบบการศึกษา (Theppanich, 2016)

วรรณกรรมตั้งแต่ทศวรรษ 2470 เป็นต้นมา เป็นพื้นที่ที่เต็มไปด้วยอุดมการณ์สะท้อนความนึกคิด, ความเชื่อ, ความใฝ่ฝัน, และวิถีชีวิตที่ต่างไปจากเดิม นวนิยายในสยามยุคนี้จะมี 2 ปมปัญหาสำคัญคือ ความขัดแย้งระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ และระหว่างชนชั้นสูงกับสามัญชน (Boonkajorn, 1999, p. 46) ทั้งนี้ ยังสอดแทรกการวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาสังคมอยู่ในทีในประเด็นเรื่องอารมณ์ความรักอันสัมพันธ์กับเพศภาวะ วรรณกรรมและนิยายรุ่นนี้ได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่ใกล้เคียงความเป็นจริง นวนิยายรักยุคนี้ รายละเอียดของโครงเรื่อง (plot) มักมีการต่อต้านการแต่งงานแบบคลุมถุงชน เรียกร้องเสรีภาพในการแต่งงานข้ามชนชั้น (Warathon, 1976, p. 236) เช่น นวนิยายละครแห่งชีวิต (พ.ศ.2472) ของหม่อมเจ้าอากาศดำเกิง ที่ตัวละครรุ่นลูกมีทัศนคติต่อต้านวัฒนธรรม "ผิวเดียวหลายเมีย" ทั้ง "ศรีบุรพา" และ "ดอกไม้สด" ต่างก็นำเสนอภาพตัวละครเอกทั้งชายหนุ่มและหญิงสาวที่ปรารถนาจะมีรักเดียวใจเดียวขึ้นมาแข่งขันกับวัฒนธรรม "ผิวเดียวหลายเมีย" เช่นกัน

ในแง่การเสนอคุณค่าใหม่แบบชนชั้นกลาง วรรณกรรมและนวนิยายไม่เพียงแต่นำเสนอจรรยาแบบ "ผิวเดียวมียเดียว" ขึ้นมาแข่งขันกับวัฒนธรรม "ผิวเดียวหลายเมีย" ของชนชั้นสูงเท่านั้น แต่ยังผูกความหมายอื่นลงไปอีก นั่นคือความรักบริสุทธิ์ฉันทันหญิงสาว อันเป็นความรักเสรีที่ไม่อยู่ใต้บงการของพ่อแม่ ซึ่งเป็นความหมายที่โน้มไปในทางรักโรแมนติก (romantic love) ตรงข้ามกับการแต่งงานแบบคลุมถุงชนและการแต่งงานเพื่อเงินตราหรือเกียรติยศ วรรณกรรมมีลักษณะเป็นการสอนศีลธรรมเรื่องเพศผ่านการจำลองเรื่องเสมือนจริงขึ้นมา ทั้งวรรณกรรมและสื่อสิ่งพิมพ์นิตยสารต่างแสดงคุณค่าใหม่แบบชนชั้นกลางที่ได้เรียนรู้และรับข่าวสารจากโลกภายนอก การตอบรับมโนทัศน์ผิวเดียวมียเดียวของชนชั้นกลางไทยเกิดจากโครงสร้างของสังคมที่เปลี่ยนแปลงและมีความสัมพันธ์กับการเกิดขึ้นของชนชั้นกลาง

ทั้งนี้ "ผิวเดียวมียเดียว" นอกจากจะสัมพันธ์กับการปฏิรูปกฎหมายครอบครัวแล้ว ยังได้มีการสร้างวัฒนธรรมมารองรับภายใต้อุดมการณ์สร้างชาติในฐานะที่เป็นอุดมคติครอบครัว ผิวเดียวมียเดียวและความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ครอบครัวในฐานะหน่วยทางการเมืองและวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานให้กับ

ระบอบการเมืองใหม่ภายใต้โครงการสร้างชาติ ครอบครัวยุคเดียวแบบผัวเดียวเมียเดียวถูกคาดหวังให้เป็นแหล่งผลิตและบ่มเพาะประชากรที่มีคุณภาพทั้งในทางร่างกายและจิตใจ นำไปสู่การกำหนดบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์เชิงเพศภาวะลงไปในพื้นที่ครอบครัว กรอบคิดที่มองว่าผู้หญิงมีพันธะต่อโลกส่วนตัวหรือบ้านและครอบครัวมากกว่าผู้ชาย “วัฒนธรรมของผัวเมีย” จึงถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นกรอบจริยธรรมที่พลเมืองพึงยึดถือและปฏิบัติตาม ไม่ใช่จำใจปฏิบัติไปตามการบังคับของกฎหมาย รวมถึงมีการประดิษฐ์สร้างประเพณีสมรสในฐานะที่เป็นพิธีกรรมของการเข้าสู่สถาบันครอบครัวผัวเดียวเมียเดียว มีสถานะเป็นวัฒนธรรมแห่งชาติในสมัยสร้างชาติ (Suklarpakit, 2013)

บรรทัดฐานของสังคมไทย เชิดชูความสัมพันธ์แบบผัวเดียวเมียเดียวว่าเป็นความสัมพันธ์ที่ถูกต้อง และมองความสัมพันธ์ที่มีมากกว่าสองคนขึ้นไปว่าเป็นความสัมพันธ์ที่ผิดปกติและผิดศีลธรรม “ผัวเดียวเมียเดียว” คือการสร้างคุณค่าใหม่ของชนชั้นกลาง เพื่อแข่งขันกับวัฒนธรรม “ผัวเดียวหลายเมีย” ของชนชั้นสูง ความรักโรแมนติกที่เน้นรักเดียวใจเดียวและความซื่อสัตย์ จึงกลายมาเป็นบรรทัดฐานที่ชนชั้นกลางนำมาใช้เป็นศีลธรรมทางเพศและควบคุมพฤติกรรมทางกามารมณ์ของสามีและภรรยา ดังจะเห็นศีลธรรมทางเพศผ่านวรรณกรรมนวนิยาย และภาพยนตร์ ซึ่งทั้งนวนิยายและภาพยนตร์ดูเหมือนจะเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ หากมองนวนิยายและภาพยนตร์ในฐานะ “สื่อ” แล้ว จะเห็นว่าธรรมชาติของนวนิยายและภาพยนตร์นั้นจะมีลักษณะการ “เล่าเรื่อง” ร่วมกัน ต่างกันเพียงแต่นวนิยายใช้ตัวหนังสือเพื่อถ่ายทอดเรื่องราว ในขณะที่ภาพยนตร์จะมี “ภาษาของภาพยนตร์” เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การเล่าเรื่องด้วยภาพที่เคลื่อนไหว ความสมจริงของฉาก การใช้สี แสง เสียง คนตรี เพื่อเร้าอารมณ์ผู้ชม เป็นต้น แอนเน็ตต์ แฮมิลตัน (Annette Hamilton) ตั้งข้อสังเกตต่อหนังรักในเมืองไทยว่า กลุ่มนี้สอดแทรกอุดมการณ์เกี่ยวข้องกับสตรี ความรัก ความสัมพันธ์กับครอบครัว และความทันสมัยของประเทศ (Hamilton, 1992)

นวนิยายกับภาพยนตร์นั้น ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยเฉพาะช่วงทศวรรษ 2500 ภาพยนตร์หลายเรื่องมักจะสร้างมาจากนวนิยายที่โด่งดัง ต่อมาเมื่อนวนิยายเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เกิดกระแสวรรณกรรมเพื่อชีวิต ล้วนทำให้เนื้อหาของนวนิยายหลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาพยนตร์ไทยด้วยเช่นกัน จะเห็นได้จากการนำนวนิยายที่มีเนื้อหาสะท้อนปัญหาสังคมหลายเรื่องมาสร้างเป็นภาพยนตร์ ระบบคุณค่าทางกามารมณ์แบบกระแสหลักที่สะท้อนผ่านหลักฐานภาพยนตร์โดยมาในรูปแบบของความบันเทิง ในประเด็นเรื่องของความรักและวิถีทางกามารมณ์นั้น ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์นางสาวสุวรรณหงษ์รักของสังคมไทยที่เป็นปฐมบทเรื่องแรก ซึ่งนับว่าเป็นยุคเริ่มต้นของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยก่อนจะเข้าสู่ยุครุ่งโรจน์ของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ซึ่งเป็นยุคบุกเบิก 2470-2489 ที่เริ่มมีการถ่ายภาพยนตร์เงียบและนำมาพากย์เสียงเพื่อลดต้นทุน ผู้ที่เริ่มบุกเบิกวิธีดังกล่าว คือบริษัทสร้างภาพยนตร์ 2 ราย ได้แก่ บริษัทบูรพาภาพยนตร์ และบริษัทหัตถ์สินธุ์ภาพยนตร์ ซึ่งได้ทดลองสร้างหนังเรื่อง อำนาจความรัก และ สาวเครือฟ้า เนื้อหาเน้นเรื่องราวเกี่ยวกับอารมณ์ความรักเป็นหลัก ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้ชมในยุคนั้นเป็นอย่างดี แต่ทว่าด้วยปัญหาสงครามโลกครั้งที่ 2 โรงหนังหลายโรงจึงต้องปิดกิจการชั่วคราว จนกระทั่งกลับมารุ่งเรืองอีกครั้ง โดยเฉพาะในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ.2500-2520 โดยถือว่ายุคนี้เป็นช่วงเฟื่องฟูของโรงภาพยนตร์ในสังคมไทย ความหมายของการชมภาพยนตร์ก็สื่อถึงความทันสมัยก้าวหน้าด้วย อันเป็นผลสืบเนื่องจากการมุ่งพัฒนาพื้นที่เมืองในทศวรรษ 2500 เป็นต้นมา ส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป การชมภาพยนตร์เป็นกิจกรรมที่ผูกพันกับความเป็นเมืองและความทันสมัย (Srirak, 2005)

ภาพยนตร์แนวชีวิต กล่าวได้ว่า เป็นภาพยนตร์ที่มีการสร้างออกอย่างต่อเนื่องและมีจำนวนมากในแต่ละปี ช่วงทศวรรษ 2500-2510 ภาพยนตร์แนวชีวิตที่มักจะนำเสนอเกี่ยวกับความหลากหลายของอารมณ์รวมไว้ในภาพยนตร์เรื่องเดียว ไม่ว่าจะเป็นความรัก ความเศร้า ความตลก ความผิดหวัง ความสมหวัง หรือ

อาจจะเรียกได้ว่าเป็นภาพยนตร์แนว “พาฝัน” ภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาดังกล่าวได้รับความนิยมและได้รับการตอบรับอย่างสูงจากผู้ชม จนทำให้มีการผลิตซ้ำของโครงเรื่องที่ใกล้เคียงกันออกมาอยู่ตลอดเวลา เช่น หากเป็นภาพยนตร์แนวชีวิตรัก มักจะเป็นความรักระหว่างหญิงชายที่ต้องพบกับอุปสรรคหลายประการแต่ท้ายที่สุดทั้งคู่ช่วยกันฝ่าฟัน สุดท้ายจึงจบลงด้วยความสุขสมหวัง ด้วยสภาพทางสังคมที่อยู่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการในช่วง พ.ศ.2500 เป็นต้นมา มีส่วนทำให้เนื้อหาของภาพยนตร์ไทยมุ่งเน้นความบันเทิงเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม เมื่อสภาพสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลงภายหลังจากความเคลื่อนไหวทางการเมืองในเดือนตุลาคม พ.ศ.2516 ทำให้เกิดภาพยนตร์ที่นอกจากมุ่งให้ความบันเทิงแล้ว ยังทำหน้าที่สะท้อนปัญหาและวิพากษ์วิจารณ์สังคมมากขึ้นอีกด้วย ตัวอย่างเช่น เทพธิดาโรงแรม (2517) เทวดาเดินดิน (2518) ทองพูนโคกโพธิ์ราษฎร์เต็มขั้น (2520) เป็นต้น (Srirak, 2005, pp. 160-170)

นอกจากนี้ ยังปรากฏภาพยนตร์เกี่ยวกับความรักที่เริ่มสะท้อนถึงกลุ่มอาชีพใหม่ๆ ในสังคม ทั้งภาคอุตสาหกรรมและการบริการ การเคลื่อนไหวของกลุ่มนักศึกษาปัญญาชนช่วงก่อนเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 และการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนเพื่อเรียกร้องสิทธิและความเป็นธรรมช่วงหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม ทำให้สังคมตระหนักและมองเห็นวิถีชีวิตที่หลากหลายของกลุ่มคนในสังคมได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ ทำให้ภาพยนตร์ไทยแนวชีวิตเริ่มมีการปรับเปลี่ยนทางด้านเนื้อหาให้มีความหลากหลาย สะท้อนวิถีชีวิตของผู้คนมากขึ้น ไม่ได้มีเพียงภาพยนตร์แนวชีวิตรักเช่นเดียวกับช่วงทศวรรษ 2500 เท่านั้น หลังทศวรรษ 2515 เป็นต้นมา ปรากฏภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเฉพาะกลุ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นชีวิตวัยรุ่นทั้งมิติของความรักและมิตรภาพ รวมถึงครอบครัว โดยภาพยนตร์มีทั้งแบบมุ่งสอนศีลธรรมในการครองคู่ ความเป็นภรรยาที่ดี ลูกที่ดี ความหมายของครอบครัวที่ดี และเริ่มเปิดให้เห็นเรื่องเพศที่ผิดแปลกอยู่นอกกรอบศีลธรรมเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ ยังคงแสดงให้เห็นถึงชีวิตรักของกลุ่มอาชีพอื่นๆ ในสังคมอีกด้วย

ทั้งนี้ ภาพยนตร์ยังคงมีแกนหลักอยู่ที่เรื่องของความรักและครอบครัว โดยมีเนื้อหาสะท้อนชีวิตสมรส นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงภาพความร้าวฉานของชีวิตคู่แล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงปัญหาศีลธรรมและค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของหญิงชายนอกสมรสอีกด้วย ซึ่งแตกต่างไปจากภาพยนตร์ไทยในช่วงทศวรรษ 2500 ที่ไม่ค่อยหยิบยกประเด็นเหล่านี้ขึ้นมา เพราะภาพยนตร์ในยุคนี้ที่มีลักษณะเนื้อหาแบบ “พาฝัน” ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก หากมีปัญหากับครอบครัวปรากฏอยู่ มักเป็นปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจกันระหว่างแม่สามีและลูกสะใภ้ ปัญหาที่เกิดจากความเข้าใจผิดระหว่างสามีและภรรยาอันเนื่องมาจากการเข้ามาของบุคคลที่สาม เป็นต้น แต่ไม่ใช่ปัญหาที่เกิดจากการประพฤติดัวไม่เหมาะสมของสามีหรือภรรยาที่ลักลอบไปมีความสัมพันธ์กับชายหรือหญิงที่ไม่ใช่คู่สมรสของตนเอง อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ค่อนข้างใหม่ และเริ่มปรากฏให้เห็นในภาพยนตร์ไทยมากขึ้น คือ ฝ่ายหญิงหรือภรรยาเป็นฝ่ายที่ไม่มีความสัมพันธ์นอกสมรสกับชายอื่น⁵ หรือฝ่ายหญิงไปมีความสัมพันธ์กับชายที่มีครอบครัวแล้ว เช่น เรื่องน้ำเซาะทราย เป็นต้น (Srirak, 2005, pp. 179-180)

นอกจากภาพยนตร์ปรากฏเนื้อหาสะท้อนปัญหาความสัมพันธ์ในชีวิตสมรสแล้ว ยังมีภาพยนตร์ไทยอีกหลายเรื่องที่มีมักจะนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายที่ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นหลังจากการแต่งงาน โดยเฉพาะผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์กับชายหลายคนได้โดยไม่เป็นเรื่องที่ผิดปกติแต่อย่างใด⁶ การนำเสนอความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าว แตกต่างเป็นอันมากจากภาพยนตร์ไทยในช่วงทศวรรษ 2500 ที่ผู้หญิงที่ดี

⁵ ตัวอย่างของภาพยนตร์ที่นำเสนอลักษณะเนื้อหาแนวนี้ เช่น ตลาดอารมณ์ (พ.ศ.2519) ผู้เช่า (พ.ศ.2517) นางสาวมะลิวัลย์ (พ.ศ.2518) โชเกียรติศ (พ.ศ.2518)

⁶ ตัวอย่างเช่น ใครจะร้องไห้เพื่อฉัน (พ.ศ.2513) ทองประกายแสด (พ.ศ.2518) คุณหญิงบอกทำเนียบ (พ.ศ.2518) สตรีที่โลกลืม (พ.ศ. 2518) เทยื่ออารมณ์ (พ.ศ. 2518) เป็นต้น

จำเป็นต้องรักษา "พรหมจารี" เอาไว้เพื่อมอบให้แก่ชายอันเป็นที่รักในวันแต่งงานเท่านั้น นอกจากนั้น ยังมีภาพยนตร์อีกหลายเรื่องเช่นกันที่นำเสนอเรื่องราวของผู้หญิงที่มีอาชีพโสเภณีและจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับชายหลายคน⁷ (Srirak, 2005, pp.180-196)

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า นับตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ 2510 เป็นต้นมา ภาพยนตร์ที่สะท้อนให้เห็นปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายนอกสมรส ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง หรือแม้แต่ว่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเพราะอาชีพ ส่วนมากแล้วมักจะเป็นภาพยนตร์ที่กล่าวถึงเรื่องเพศและมักจะมีฉากโป๊เปลือยปรากฏอยู่ เกิดการต่อต้านและปฏิเสธค่านิยมแบบเก่าขึ้นโดยเฉพาะหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 เป็นต้นมา ดังนั้น ภาพยนตร์ไทยหลายเรื่องจึงมีเนื้อหาทำทนายกรอบศีลธรรม โดยเฉพาะมักจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน ระยะแรกหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 วงการหนังไทยได้ใช้เสรีภาพกันอย่างเต็มที่เสมือนกับการระเบิดทางอารมณ์ที่เก็บกดมานาน ทว่าผลของเสรีภาพอีกด้านหนึ่งที่ไม่ค่อยมีผู้ใดกล่าวถึงนักก็คือ การที่มีหนังโป๊ผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก ทั้งยังมีการใช้บทสนทนาที่หยาบคายและโจ่งแจ้ง นอกจากนี้ การกล่าวถึงเรื่องเพศหรือเรื่องกระเทยซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อนก็เริ่มเกิดขึ้นในช่วงนี้ด้วย (Chaiyaworaporn, 1997)

ละครวิทยุที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก เริ่มมีการสร้างและผลิตกันมากยิ่งขึ้น เพราะได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอย่างมาก เป็นที่น่าสังเกตว่าเนื้อหาหรือเนื้อเรื่องของละครวิทยุนี้ มักจะออกมาในแนวของ "ละครชีวิตประจำวัน" หรือที่เรียกว่า Radio Soap Opera หรือที่รู้จักกันในปัจจุบันว่าละคร "น้ำเน่า" อย่างไรก็ตาม ละครวิทยุเริ่มค่อยๆ ลดบทบาทลงอันเนื่องมาจากได้รับคำสั่งจากรัฐบาลห้ามโฆษณาทางวิทยุทุกแห่ง นอกจากนี้ ละครทางวิทยุต้องเผชิญหน้ากับคู่แข่งที่มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในช่วงทศวรรษ 2500 คือโทรทัศน์ จนในที่สุดคณะละครวิทยุต้องหันไปผลิตละครป้อนโทรทัศน์แทน (Srirak, 2005, pp. 49-50) ซึ่งโทรทัศน์เป็นเทคโนโลยีใหม่ที่สามารถฉายภาพเคลื่อนไหวให้แก่ผู้คนที่ได้รับชม เช่นเดียวกับที่โรงภาพยนตร์ทำได้ เทคโนโลยีใหม่นี้สร้างความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญมาสู่การชมภาพยนตร์ คือ การย้ายพื้นที่การรับชมจากพื้นที่สาธารณะไปสู่พื้นที่ส่วนตัวภายในบ้าน ละครโทรทัศน์มีชนชั้นกลางเป็นผู้ผลิต และได้กลายเป็นพื้นที่ในการถ่ายทอดอุดมการณ์ ศีลธรรมทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางได้เป็นอย่างดี ผ่านตัวละครหลักที่มีวัฒนธรรมตามแบบชนชั้นกลาง ทั้งในมิติของรูปแบบการใช้ชีวิต รสนิยม หลักฐานเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ว่าละครของชนชั้นกลางมีส่วนในการชี้นำคุณธรรมและบรรทัดฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับเพศ ว่าอะไรคือความสัมพันธ์ที่ถูกต้อง อะไรคือความหมายของร่างกายที่งดงาม อะไรคือคุณธรรมศีลธรรมทางเพศ เพราะส่วนหนึ่งละครถูกสร้างมาจากนวนิยายและภาพยนตร์ โดยถือว่าเป็นเครือข่ายการสร้างความหมายทางสังคมที่คล้ายคลึงกับวรรณกรรม เป็นเสมือนบันทึกทางอารมณ์และความรู้สึกของยุคสมัยที่จะช่วยให้เรามองเห็นโครงสร้างทางอารมณ์ความรู้สึกของคนในยุคนี้ได้

ละครของชนชั้นกลางจึงถ่ายทอดบรรทัดฐานต่างๆ เกี่ยวกับเพศและความสัมพันธ์ที่ถูกต้องออกมาในลักษณะที่เน้นย้ำอุดมการณ์ผิวเดียวเมียวเดียว โดยเสนอภาพปัญหาและจุดจบของตัวละครที่ละเมิดบรรทัดฐานความรัก โดยเชื่อมโยงความหมายของอารมณ์รักเข้ากับความอบอุ่นในสถาบันครอบครัว เสนอภาพครอบครัวของตัวละครที่พ่อและแม่ไม่อาจดำรงความสัมพันธ์ที่มีความรักอยู่ในกรอบศีลธรรมของชนชั้นกลางได้ จะส่งผลกระทบต่อผู้มีปมด้อยและกลายเป็นปัญหาของสังคม ในขณะเดียวกัน หลักฐานที่เป็นละครเหล่านี้ยังชี้ให้เห็นว่ามาตรฐานทางอารมแบบกระแสหลักได้แทรกซึมในอารมณ์ความรู้สึกของชนชั้นกลางอย่างแนบเนียน มีบทลงโทษเป็นกรณีตัวอย่างให้กับคนในสังคมที่ละเมิดหรือพยายามก้าวข้ามศีลธรรมกระแสหลัก เช่น ตัวละครที่

⁷ตัวอย่าง เช่น เทพธิดาโรงแรม (พ.ศ.2513) รอยมลทิน (พ.ศ.2513) น้ำตานาง (พ.ศ.2537) สาวสิบเจ็ด (พ.ศ.2537) เป็นต้น

พยายามทำลายบรรทัดฐานความสัมพันธ์ที่ดีงาม ไม่ว่าตัวร้าย นางเอก พระเอก จะได้รับการโดนลงโทษ ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกทิ้งให้โดดเดี่ยว ถูกประณามจากสังคมรอบข้างมีการปรับเปลี่ยนอยู่บ้างเพื่อตอบสนองบริบทที่เปลี่ยนไป แต่ทว่าแบบแผนหรือมาตรฐานหลักยังได้รับการรักษาไว้ และยังคงมีอำนาจในการกำหนดวิถีชีวิตและความสัมพันธ์ทางกามารมในสังคมเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้ ช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ.2520-2540 เป็นช่วงเวลาที่ยังคงมีความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมครั้งสำคัญ ส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่ออารมณ์ความรู้สึก ความสัมพันธ์ของผู้คน ทั้งนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจต่างๆ ยังคงเน้นนโยบายเรื่องความรักที่เป็นฐานของครอบครัว ทั้งนี้หลัง พ.ศ.2519 เป็นช่วงเวลาแห่งการกวาดล้างคอมมิวนิสต์ ส่งผลให้การเมืองในสื่อต่างๆ ถูกจำกัดจำนวนลงอย่างมาก ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ทำให้พื้นที่ของสื่อสิ่งพิมพ์เน้นไปที่เรื่องราวใกล้ตัวผู้อ่านมากยิ่งขึ้น เกิดนิตยสารขึ้นในยุคนี้เป็นจำนวนมาก จากหลักฐานพบว่าวิถีทางกามารมภายใต้กรอบศีลธรรมกระแสหลักของชนชั้นกลางนอกจากจะมาจากการสร้างและผลิตซ้ำจากสถาบันหลายระดับที่เข้ามาควบคุม เช่น ครอบครัว โรงเรียน กระทรวงวัฒนธรรม ศาสนา นักเขียน ยังเข้ามาจาก นักสร้างภาพยนตร์หรือละครทีวี สิ่งต่างๆ เหล่านี้สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ นับได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการส่งผ่านและผลิตซ้ำ ส่งผลให้โลกทัศน์ของชนชั้นกลางเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการจัดการความสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ในเรื่องความรักและกามารมในระดับครอบครัวที่เน้นความรักเป็นพื้นฐาน ความสัมพันธ์แบบคู่รัก และเรื่องทางเพศ ความแตกต่างหลากหลายในวิถีทางกามารมของชนชั้นกลางได้แสดงออกอย่างเปิดเผยในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ทางสังคมแบบใหม่มากขึ้น ช่วงรอยต่อก่อนหน้าทศวรรษ 2540 ความรักแบบปัจเจกชนได้ถูกให้ความหมายเชื่อมโยงกับครอบครัว โดยสะท้อนออกมาผ่านงานวรรณกรรม นวนิยาย ภาพยนตร์ ในลักษณะของภาพอุดมคติที่เน้น “ความรัก” เป็นพื้นฐานของครอบครัวชนชั้นกลาง

คอลัมน์ ‘เสพสม บ่มิสม’ ในนิตยสาร “คู่สร้างคู่สม” มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับชีวิตรักของหนุ่มสาวและสามีภรรยา คอลัมน์ ‘หาคู่ซู้ขึ้น’ ในหนังสือพิมพ์ข่าวสด คอลัมน์ ‘มาลัยเสียงรัก’ ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติพื้นที่สาธารณะ เปิดพื้นที่และสร้างอำนาจให้กับเพศใดก็ได้ในการเปิดเผยและแสดงออกซึ่งตัวตน ความต้องการส่วนตัว ไปจนถึงรสนิยมทางเพศในการมีคู่ครอง การหาคู่ผ่านคอลัมน์หนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆ เป็นการแสวงหาชีวิตที่โฆษณาชีวิตของตัวเองเพื่อหาความสัมพันธ์ พร้อมกับภาระหน้าที่ในการเข้ามารับผิดชอบร่วมกัน เน้นความสัมพันธ์ของชีวิตคู่ที่อยู่ในกรอบของศีลธรรมและระบบคุณค่าของชนชั้นกลาง เช่นผู้ชายต้องการภรรยาที่เป็นแม่ศรีเรือน ซื่อสัตย์ สามารถร่วมทุกข์ร่วมสุขได้ ในข้อความเนื้อหาที่หาคู่ผ่านคอลัมน์ต่างๆ จึงอธิบายสถานภาพทางสังคม หนังสือ อาชีพ วุฒิการศึกษา ประวัติพอสังเขป ไปพร้อมกับแสวงหาความสัมพันธ์ คอลัมน์โฆษณาหาคู่ของชนชั้นกลาง นอกจากบ่งบอกคุณสมบัติของคู่ครองในอนาคตที่เกี่ยวข้องอยู่กับบุคลิกภายนอก หน้าที่การงาน การศึกษา สถานะภาพโสด-หย่าร้างแล้ว ยังบ่งบอกเงื่อนไขในการเข้ามาใช้ชีวิตร่วมกัน โดยเงื่อนไขนั้นผูกโยงอยู่กับสังคมและเศรษฐกิจ ภาระหนี้สิน ลูกติด เป็นต้น

“มาลัยเสียงรัก” อยู่ในเว็บไซต์รัฐออนไลน์ครั้งสุดท้าย เดือนสิงหาคม พ.ศ 2560 หากแต่คอลัมน์ยังคงดำรงอยู่ในหนังสือพิมพ์ รับบทบาทเป็นสื่อกลางช่วยประกาศหารักและให้ความหวังกับแม่ม่ายและพ่อม่ายชนชั้นกลางที่ค่อนข้างจะมีอายุ คือวัยกลางคน 35 ปีขึ้นไปทีเพ่งเป็นโสดอีกครั้ง ไปจนถึงอายุ 75 ปี โดยเฉพาะข้าราชการในวัยเกษียณ รวมถึงเป็นพื้นที่หาคู่ของกลุ่มชายรักชายวัย 40 ปลายๆ ลักษณะร่วมของการหาคู่หากเป็นผู้หญิงจะต้องมีคุณสมบัติที่ผู้หญิงที่ดีพึงมี เช่น ความเป็นแม่ศรีเรือน ซื่อสัตย์ ไม่เที่ยวกลางคืน ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ เป็นต้น ผู้ชายต้องมีคุณสมบัติ คือ มีความมั่นคง มีความรับผิดชอบ สุขภาพแข็งแรง ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ คอลัมน์เหล่านี้จึงเป็นหลักฐานที่ชี้ให้เห็นถึงระบบคุณค่าและศีลธรรมในเรื่องเพศแบบกระแสหลักได้อย่างชัดเจน และปัจจุบันค่านิยมเหล่านี้ก็ปรากฏให้เห็นอยู่ผ่านสื่อนิยมที่เน้นชนชั้นกลางอีกช่วงอายุหนึ่ง

ระบอบคุณค่า ศีลธรรม ในแบบวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางรุ่นใหม่

ท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงทศวรรษ 2540 สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในทุกมิติไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ (Pongpaijit & Baker, 2014) อันได้แก่กระบวนการกลืนกลายคนเข้าสู่ภาคการผลิตไม่เป็นทางการ การขยายตัวของคนทำงานนอกระบบ ด้านหนึ่งทำให้เกิดสังคมแยกย่อย (fragmented society) ที่ทำให้คนแยกเป็นกลุ่มมากขึ้น กลายเป็นสังคมแยกย่อยซึ่งจะถักทอสายใยแห่งความหมาย (web of meaning) ของตนเองขึ้นมาอีกแบบหนึ่ง เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปและเข้ามาสัมพันธ์กับมิติทางเศรษฐกิจ ภายใต้เงื่อนไขทางสังคมสมัยใหม่นี้ได้เปลี่ยนแปลงระบบอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของชนชั้นกลางอย่างอย่างลึกซึ้ง ในมิติของเศรษฐกิจการเคลื่อนย้ายทางสังคมของผู้คนจากชนบทมาสู่ผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็กในช่วงหลังทศวรรษ 2540 ช่วงชั้นและสถานะแบบเดิมถูกทำลายอย่างมาก และนำไปสู่ความตึงเครียดทางสังคมอย่างลึกซึ้งทั้งนี้ความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคมของ สังคมเศรษฐกิจ และสังคมการเมืองไทย ในช่วงทศวรรษ 2540 เป็นต้นมา อยู่ในสถานะของการเผชิญกับความไม่มั่นคง โดยจะเห็นได้จากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจต้มยำกุ้งในปี พ.ศ.2540 และความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอันเกิดจากการรัฐประหาร การชุมนุมประท้วง ความเปลี่ยนแปลงทั้งสังคมการเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงในมิติของอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนในสังคมเป็นอย่างมาก

การขยายตัวของเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีนับตั้งแต่ 2540 จนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดสื่อใหม่ (New Media) ที่เอื้อให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารทำหน้าที่ส่งสารและรับสารได้พร้อมกัน เป็นการสื่อสารสองทาง และสื่อยังทำหน้าที่ส่งสารได้หลากหลายประกอบกัน คือ ภาพ เสียง และข้อความ โดยรวมเทคโนโลยีของสื่อดั้งเดิมเข้ากับความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสัมพันธ์ทำให้สื่อสามารถสื่อสารได้สองทาง ผ่านทางระบบเครือข่าย และมีศักยภาพเป็นสื่อแบบประสม (multimedia) ปัจจุบันสื่อใหม่พัฒนาขึ้นหลากหลาย และเป็นที่ยอมรับและนิยมกันมากขึ้น (Burnett & Dabid, 2003) อิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วผ่านอุปกรณ์และสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ได้รับความสนใจจากแวดวงธุรกิจในภาค เอกชน และถูกพัฒนาให้เข้ามามีบทบาทกับวิถีชีวิตของผู้คนมากขึ้น วิถีชีวิตของชนชั้นกลางกลุ่มใหม่จึงสัมพันธ์อยู่กับการพัฒนาของเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตบนเงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจแบบใหม่ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่เคลื่อนสังคมไปอย่างก้าวกระโดด เกิดโซเชี่ยลมีเดีย (social media) ที่เป็นพื้นที่ (เสมือน) ที่นำมาสู่การมีอยู่ของแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็นพื้นที่ให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ในโลกเสมือนจริง (Wantanasombat, 2019) ที่ส่งผลเปลี่ยนแปลงความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางไทยอย่างไพศาล

ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือการเกิดขึ้นของความหมายใหม่ของตัวตนหญิงและชายในตำแหน่งแห่งที่ใหม่ รวมถึงอารมณ์ความรู้สึกความรักและความสัมพันธ์ สำนึกของคนสมัยใหม่เห็นเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องส่วนตัว เป็นความยินยอมพร้อมใจของผู้มีวุฒิภาวะ วิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางสามารถแสวงหาเพศสัมพันธ์โดยมีเป้าหมายเพียงแค่ความสุขได้ แยกเรื่องเพศสัมพันธ์ออกจากความต้องการในการสืบพันธุ์ มีความต้องการถึงจุดสุดยอดจากการมีเพศสัมพันธ์ได้อย่างโจ่งแจ้งมากขึ้น การมีเพศสัมพันธ์เพื่อสันถนาการ มีระเบียบแบบแผน ความรับผิดชอบที่อยู่บนมาตรฐานที่ไม่ทำให้เกิดโรคติดต่อและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน วิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางมีลักษณะที่เปิดกว้าง ไม่ว่าจะเป็นการหาคู่นอนแบบเพื่อน เช็กแบบ one night stand รวมถึงมีปรากฏการณ์ไลฟ์โค้ชสอนแบบโจ่งแจ้งในเรื่องการครองรักและกระบวนการทำของการมีเช็ก ซึ่งวิธีคิดวิธีการวางตัวของสถาบันไลฟ์โค้ชที่เปิดคอร์สสอนนั้นแม้ว่าดูภายนอกแล้วมีบางอย่างที่ไม่ตรงกับจินตนาการของกลุ่มชนชั้นกลางกระแสหลัก นั่นคือการนำเรื่องเช็กมาพูดแบบโจ่งแจ้งซึ่งขัดกับภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ดี แม้เนื้อหาจะสอดแทรกวิธีคิดแบบไลฟ์โค้ชสมัยใหม่ เช่น การรักตัวเอง เห็นค่าตัวเอง เนื้อหา

ข้อความในการสอนใช้คำศัพท์ที่ตรงไปตรงมา แต่ทว่าเนื้อหาทั้งหมดได้สอดแทรกคุณค่า ความหมายของผู้หญิงที่ดี ภรรยาที่ดีที่จะต้องปรับการพูด การวางตัว การปรนนิบัติสามีบนเตียงเพื่อรักษาครอบครัวไว้ให้ได้ เต็มเต็ม ความบกพร่องในทักษะเรื่องเช็กซีให้สามีพึงพอใจ เป็นต้น

คอร์สสัมมนา ปั่นหัวให้ผัวหลง⁸ เน้นเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้มีความมั่นคง เนื้อหาบางส่วนสอนทักษะเรื่องเพศสัมพันธ์ สอนการนวดอวัยวะเพศชาย โดยมีจิตแพทย์และแพทย์สูตินารีเวชมาร่วมให้ความรู้ภายในคอร์สด้วย นอกจากนี้ ภายในคอร์สยังสอนเรื่องการสื่อสารและการอยู่ร่วมกันของสามีภรรยา โดยมีเป้าหมายเพื่อลดปัญหาความร้ายแรงในครอบครัว โดยโค้ชได้นำประสบการณ์ปัญหาชีวิตตัวเองมาเป็นพื้นฐานสร้างความเข้าใจให้กับผู้สนใจ มีเป้าหมายเพื่อสอนทักษะการครองเรือน การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์ว่า หลักสูตรดังกล่าวจะช่วยเปลี่ยนแปลงปัญหาครอบครัวในระดับประเทศได้ เปิดคอร์สสอนโดยมีราคาตั้งแต่ 4,000 บาทจนถึงหลักหมื่น เป็นการสอนเรื่องการอยู่ร่วมกัน การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ในเว็บไซต์และแฟนเพจเปิดให้พูดคุยเรื่องเพศได้แบบตรงไปตรงมา ทั้งนี้ ในเพจและเว็บไซต์ของสถาบัน⁹ ยังมีคอร์ส "หอมหัตถ์จรรยา" สอนการการควบคุมกล่อมเนื้อการตอดรัดของเพศหญิง “แบบแอดวานซ์” ผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้านที่มาร่วมให้ความรู้ในคอร์ส เช่น นักวิทยาศาสตร์การกีฬา สูตินารีแพทย์ และผู้เชี่ยวชาญด้านความสัมพันธ์ และศาสตร์พลังงานเพื่อสร้างสรรค์ประสบการณ์การร่วมเพศแบบสอดใส่ให้เป็นความมหัศจรรย์ที่สั่งได้ ทั้งนี้ ยังปรากฏคอร์สสอนไลน์ต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น คอร์ส “เอาผู้ชายให้อยู่หมัด” คอร์ส “Queen of Kiss” สอนหลักสูตรพัฒนาทักษะการจูบเพื่อพิชิตใจคน หลากๆ คอร์สถ่ายทอดผ่านการสอนในรูปแบบสัมมนาสด และคอร์สสอนไลน์ในกลุ่มปิด Facebook เรียนซ้ำได้โดยไม่จำกัดเวลา ซึ่งจากหลักฐานข้างต้น ชี้ให้เห็นผ่านจำนวนผู้เข้าเรียนในกลุ่มปิด แสดงให้เห็นความนิยมของผู้หญิงชนชั้นกลางกลุ่มหนึ่ง ที่มองว่าความรักและการมรดกอันเป็นมิติหนึ่งของความรักยังคงเกี่ยวสัมพันธ์อยู่กับสถาบันครอบครัว และเรื่องเช็กซียังคงถูกยกเป็นปัจจัยสำคัญของชีวิตคู่ชนชั้นกลาง

ท่ามกลางสังคมที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้ พื้นที่ และ เวลา ที่เป็นปัจจัยหนึ่งของอารมณ์ความรู้สึกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม วิถีทางอารมณ์และความรัก เกิดได้เร็วขึ้นโดยไม่ต้องรอการตอบกลับทางจดหมาย หรือการพูดคุยทางโทรศัพท์ เพราะเมื่อเข้าสู่ยุคดิจิทัลก็เริ่มที่จะมีแพลตฟอร์มและแอปพลิเคชันใหม่ๆ ที่สามารถโต้ตอบกันได้อย่างทันทีทันใด และสามารถสนทนากันผ่านกล่องแบบเรียลไทม์ได้ มีพื้นที่ในโซเชียลมีเดียให้เข้าไปพัฒนาความสัมพันธ์ได้อย่างอิสระ ไม่จำกัดพื้นที่หรือจำกัดประเทศ ไม่จำกัดเพศและวัย จะเห็นได้จากช่องทางต่างๆ เช่น เพจหาคู่ในเฟซบุ๊ก “แม่สื่อแม่ชัก” ที่ฮอตฮิตและได้รับความนิยมจากชายโสดหญิงโสดทั้งหลาย รายการเทมีเอาท์ไทยแลนด์ รายการโทรทัศน์จับคู่เดท รวมถึงพีเจอร์ทาคู่ของเฟซบุ๊กเองที่เปิดเผยข้อมูลโปรไฟล์ เพศ อายุ เป็นต้น ดังจะเห็นการปรากฏของแอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มที่หลากหลาย ได้รับความนิยมจากชนชั้นกลางใหม่เป็นอย่างมาก เช่น แอป Tinder ที่มีฟังก์ชัน “ปัด มาทช์ เดท” โดยสามารถตั้งค่า เพศ อายุ ไปจนถึงเลือกขอบเขตรัศมีการค้นหาได้ สามารถดูข้อมูล ชื่อ ประวัติสั้นๆ และรูปเพิ่มเติมของคู่ตรงข้ามได้ แอป Kooop แอปหาคู่ที่ให้ไว้วันเกิด ปีเกิด แล้วจะเลือกคู่ตามดวงสมพงศ์หรือเลือกแมตช์กับคนที่มีไลฟ์สไตล์หรืออาชีพการงานใกล้เคียงกัน เป็นต้น

แอปพลิเคชันหาคู่นั้นนอกจากจะใช้หาคู่ที่จะพัฒนาไปเป็นคู่รักได้แล้ว ยังสามารถใช้สร้างความสัมพันธ์อื่นๆ ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มชนชั้นกลางใหม่ได้อย่างหลากหลายอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่หาเพื่อนทั่วไปเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์แบบคู่รัก กลุ่มคนที่หาเพื่อนแบบมีความสัมพันธ์ทางเพศ Friend with Benefits

⁸ โปรดดูเพิ่มเติมที่ 2 มุมมอง กับ หลักสูตรร้อน “ปั่นหัวให้ผัวหลง” สอนเช็กส์แซบเหมาะสมหรือไม่? สืบค้นจาก

<https://www.youtube.com/watch?v=HwRT7emnlDg>

⁹ โปรดดูเพิ่มเติมที่ <https://www.trainernalisa.com/about>

(FWB), One Night Stand (ONS) กลุ่มคนที่ต้องการนัดมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ผูกมัด ดังจะเห็นได้ว่า แอปพลิเคชันหาคู่มีฟังก์ชันที่ตอบสนองกับอารมณ์ความรู้สึกของชนชั้นกลางใหม่เป็นอย่างมาก และหากเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศก็สามารถเล่นในแพลตฟอร์มอื่นได้ที่สร้างมาเพื่อรองรับเพศนั้นๆ ได้ด้วย เช่น แอปพลิเคชัน Her สำหรับเลสเบี้ยน เป็นต้น ซึ่งแอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มต่างๆ เหล่านี้ได้รับความนิยมจากชนชั้นกลางใหม่เป็นอย่างมาก สะท้อนให้เห็นว่าชนชั้นกลางใหม่จำนวนมากมีความหลากหลายของรูปแบบความสัมพันธ์ มีสถานะใหม่ๆ เกิดขึ้น เช่น กิ๊ก คนคุย คนที่มีความสัมพันธ์แบบ “นัดยืม” ซึ่งเป็นศัพท์แสลงมีความหมายถึงการนัดไปมีเพศสัมพันธ์ งานวิจัยของ สุธาวัฒน์ ดงทอง เรื่อง “การนัดยืม: สัมพันธภาพทางเพศสัมพันธ์แบบชั่วคราวของเกย์โดยใช้ทวิตเตอร์” แสดงให้เห็นว่า ปรากฏการณ์นัดยืมผ่านทวิตเตอร์ คือชุมชนที่ก้าวพ้นสถานที่ทางกายภาพ เป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เสมือนจริง มีความสัมพันธ์กันโดยมีเทคโนโลยีเป็นสื่อกลางของการปฏิสังสรรค์ จนเกิดชุดของชนบหรือระเบียบแบบแผนชุดใหม่ขึ้นมา เป็นการรวมคนที่มีอัตลักษณ์ ตัวตน การแสดงออกที่หลากหลายไว้ด้วยกันภายใต้ชุมชนการนัดยืม จนอาจนำไปสู่การพบปะสังสรรค์ และนำไปสู่ความสัมพันธ์บนพื้นที่จริง (Dongthong, 2016)

ชนชั้นกลางกลุ่มใหม่แยกเรื่องความรักและเช็กช้อออกจากกัน โดยมองว่าเช็กช้อเป็นแค่มิติหนึ่งของความรัก และความรักต้องมีปัจจัยหลายๆ อย่างที่มาประกอบกันจนเกิดความผูกพัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของทัศนคติ ความมั่นคงทางการเงิน ครอบครัวยุทธนิยมทางเพศ เป็นต้น สิ่งที่คล้ายคลึงกับสื่อแบบเก่าที่นิยมในหมู่ชนชั้นกลางที่ปรากฏผ่านคอลัมน์หาคู่ คือ ชนชั้นกลางทั้งเก่าและใหม่ หาคู่รักโดยสัมพันธ์กับสถานภาพทางสังคม ความมั่นคงทางการเงิน เป็นต้น มิได้เป็นความรักที่ตั้งอยู่บนฐานของความรู้สึกรักเสน่ห์หาแต่เพียงอย่างเดียว ชนชั้นกลางต้องการหาคู่รักที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของตน แต่ทว่าด้วยความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีเทคโนโลยีเข้ามา ส่งผลให้ชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ทั้งหญิงและชาย รวมถึงกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ มีสิทธิ์ที่จะเลือกได้ตรงตามรสนิยมหรือความต้องการ และสามารถสานความสัมพันธ์พูดคุยรวมถึงจบความสัมพันธ์นั้นได้ง่ายกว่าในยุคสมัยก่อน วิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางกลุ่มใหม่นั้น ให้ความสำคัญกับลักษณะบุคลิกภายนอก น้ำหนัก ส่วนสูง รูปร่างหน้าตา ก่อนที่จะเริ่มพูดคุยปฏิสัมพันธ์ สร้างความรัก โดยความรักนั้นจะต้องมีปัจจัยอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับมิติทางสังคมและเศรษฐกิจของเขาเหล่านั้นด้วย โดยเฉพาะความมั่นคงทั้งในอารมณ์ ความรู้สึก และฐานะทางการเงิน

จากการอ่านหลักฐานผ่านพื้นที่โซเชียลมีเดียที่ชนชั้นกลางกลุ่มนี้ได้เข้าไปสัมพันธ์ ทำให้เห็นว่าโลกทัศน์ของชนชั้นกลางรุ่นใหม่ที่มีสัมพันธ์อยู่กับช่วงอายุของบุคคลนั้น ต่างคิดถึงความหมายของชีวิตที่ดีและเป้าหมายชีวิตในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ลักษณะร่วมที่สำคัญคือ ความมั่นคงของฐานะทางการเงิน ความสำเร็จในหน้าที่การงาน และความสำเร็จในการจัดการอารมณ์ของตนเอง ความหมายของครอบครัวของชนชั้นกลางรุ่นใหม่ ไม่ได้นิยามไปที่การมีสมาชิกในครอบครัวที่พร้อมไปด้วยพ่อแม่ลูก แต่ครอบครัวที่ดีในแบบของชนชั้นกลางรุ่นใหม่คือ คนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน สนับสนุน ดูแล มอบความอบอุ่นให้ซึ่งกันและกัน ไม่ได้ถูกจำกัดด้วย “เพศ” ด้วย “สายเลือด” ไปจนถึงด้วย “สถานะทางทะเบียนสมรส” ครอบครัวจึงเต็มไปด้วยความหลากหลาย มีความซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวที่หย่าร้างแต่ก็รักษาแบบความสัมพันธ์ของพ่อและแม่หรือเพื่อนไว้ได้ ครอบครัวของคนรักเพศเดียวกัน ไปจนถึงครอบครัวที่สลับบทบาทของความเป็นพ่อและความเป็นแม่ หรือครอบครัวที่มีเพียงคนสองคนใช้ชีวิตด้วยกัน

อารมณ์ความรักของชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ มีองค์ประกอบต่างๆ เข้ามาทำให้เขาและเธอเหล่านั้นรักกันง่ายขึ้น ด้วยบริบทความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเมือง เกิดความเหงา ความโดดเดี่ยวทางสังคม ความเป็นปัจเจกที่สูงขึ้น เทคโนโลยีและแอปพลิเคชันแบบใหม่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ในขณะเดียวกันบนเงื่อนไขทางสังคมแบบใหม่นี้ก็มีปัจจัยที่หลากหลายที่ทำให้เลิกร้างกันง่าย โดยเฉพาะปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ

ความรักสัมพันธ์กับเรื่องอื่นๆ ในชีวิต ทั้งคนรอบข้าง อาชีพการงาน ฐานะทางสังคม การมีชีวิตรักที่ล้มเหลวในครั้งหนึ่งที่เคยเป็นสิ่งที่สร้างตราบับในการครองชีวิตคู่ กลับกลายเป็นอารมณ์ความรู้สึกแบบใหม่ที่เข้ามาอธิบายผ่านจิตวิทยา ผ่านไลฟ์โค้ชในแบบที่ต้องรักตัวเอง เยียวยาตัวเอง อธิบายความล้มเหลวในความรัก ความสัมพันธ์ในเชิงประสบการณ์ของมนุษย์ที่ต้องเรียนรู้ ความรักที่ล้มเหลวคือสิ่งที่ทำให้เราเติบโต เป็นต้น การมีเช็ทซ์ที่ปลอดภัยด้วยความยินยอมพร้อมใจ เป็นเรื่องที่ชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ให้ความสำคัญ วิถีทางกามารมณ์ในเรื่องเช็ทซ์และเรื่องทางเพศที่เป็นเรื่องอิสระและมีมาตรฐานกำกับว่าเป็นสิทธิส่วนตัว โดยที่จะต้องไม่พึ่งหรือกระทบกับชีวิตคู่ สามารถแสดงออกซึ่งอารมณ์ความรู้สึกกับคู่รักได้ในกาลและเทศะที่เหมาะสม (ไม่ละเมิดสิทธิหรือขึ้นใจผู้อื่น) กลุ่มชนชั้นกลางใหม่มีการเรียกร้องและแสดงออกถึงสิทธิที่จะถึงจุดสุดยอดโดยเสรี และผลักดันให้เช็ทซ์ทอยถูกกฎหมาย วิถีทางกามารมณ์ดำเนินไปในลักษณะที่รวดเร็ว โดยมีปัจจัยสำคัญเข้ามาเกี่ยวข้อง นั่นคือพื้นที่โซเชียลมีเดียและแอปพลิเคชันในโลกทุนนิยม

วิธีคิดเกี่ยวกับการสมรสหรือแต่งงาน ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ตั้งอยู่ในวิถีทางกามารมณ์และมิติในเรื่องของความรัก ชนชั้นกลางกลุ่มใหม่มองว่าไม่ใช่แค่ความรักเท่านั้นที่เขาและเธอควรจะได้รับจากการเป็นคู่สมรส แต่ต้องรวมไปถึงสิทธิต่างๆ เช่น การรับบุตรบุญธรรมร่วมกัน สิทธิในการให้มรดก การใช้สิทธิสวัสดิการของคู่สมรส การฟ้องคู่สมรส วิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางกลุ่มใหม่สัมพันธ์อยู่กับมิติทางเศรษฐกิจและ เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ ชีววิทยา ความรู้ทางการแพทย์ ส่วนศีลธรรมแบบศาสนาพุทธ รวมถึงวิถีทางกามารมณ์ตามแบบแผนความเป็นไทยกระแสหลักจะค่อยๆ ถูกผสานกับศีลธรรมชุดใหม่ที่เน้น สิทธิ เสรีภาพ ที่มีลักษณะเป็นสากลมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เท่าทันกับกระแสความเปลี่ยนแปลง

วิธีคิดเรื่องวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางใหม่ สัมพันธ์และเกี่ยวโยงกับมิติอื่นๆ ทางสังคมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นความรัก นิยามของความสุข โลกทัศน์ การเรียนรู้ ชีวิตการงาน และอุดมคติ หลักฐานที่สำคัญชุดหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่า วิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางนั้นมีมิติอื่นๆ อีกมากมาย กามารมณ์ของชนชั้นกลางนั้นมีความซับซ้อน อารมณ์ใคร่ไปสัมพันธ์เชื่อมโยงกับปมปัญหาอื่นๆ ในชีวิต เช่น ความรัก ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ทางสังคม ส่งผลให้ชนชั้นกลางเหล่านี้เผชิญกับสภาวะทุกข์ทรมานทางอารมณ์ความรู้สึกแตกต่างกันไป สอดคล้องกับงานวิทยานิพนธ์ของสุภาวดี มนัสปิยะเลิศ ได้สรุปเงื่อนไขสำคัญของการตัดสินใจเป็นเมียน้อยว่า คือความผูกพันทางอารมณ์ จากปัจจัยเกื้อหนุน เช่น สภาพครอบครัวแตกแยก ความเข้มงวดของการเลี้ยงดูของครอบครัวที่สร้างความกดดันในชีวิต หรือสถานการณ์เปิดโอกาสให้พบเจอกับชายที่สร้างความรู้สึกเข้าอกเข้าใจ ความห่วงใย ฯลฯ เกิดเป็นความผูกพันทางใจ จนทำให้กลายเป็นเหตุผลหลักในการเป็นเมียน้อย (Manatpiyalert, 2005)

จาก “ภาวะทุกข์ทรมานทางความรู้สึก” สู่ “ที่พักพิงทางความรู้สึก” ของชนชั้นกลางไทยชุมชนทางอารมณ์ของชนชั้นกลางใหม่ในเครือข่ายออนไลน์

ในสังคมหนึ่งๆ ชุมชนทางอารมณ์มีลักษณะที่หลากหลายและทับซ้อน บางชุมชนก็ไม่ได้มีเครื่องมือในการลงโทษผู้ละเมิดกฎอย่างชัดเจน เช่น กลุ่มของผู้ชายชนชั้นกลางที่รวมตัวกันในกลุ่มเฟซบุ๊ก กลุ่มป๊าๆ ราวหน้าจวน กลุ่มจุดกางเต็นท์ ที่ภายในกลุ่มจะเป็นลักษณะเปิดกว้างให้แสดงออกเรื่องเพศได้อย่างเต็มที่ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทางเพศ สถานบริการ หนึ่งปี ในเชิงลึก มีการพิมพ์ข้อความแทะโลมหรือแสดงออกกับรูปภาพผู้หญิงที่น่ามาลงอย่างดุเดือด ซึ่งในพื้นที่จริงนอกชุมชนนั้น คนเหล่านี้จะไม่สามารถทำได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นที่พักพิงทางความรู้สึก (emotional refuge) ของผู้ชายชนชั้นกลาง ที่อาจจะสามารถพัฒนาไปสู่เสรีภาพทางความรู้สึก แต่ถึงอย่างไรก็ยังอยู่ในลักษณะของเสรีภาพที่เปิดให้ผู้คนในระบอบสามารถสำรวจอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ภายใต้การควบคุมเรื่องเพศของมาตรฐานชุมชนทางอารมณ์ของพื้นที่นั้นๆ

ชุมชนทางอารมณ์ของผู้หญิงชนชั้นกลางที่เข้าไปรับสารโต้ตอบแสดงความเห็นกับเพจไลฟ์โค้ช เรื่องความรัก สอนการครองเรือน การมัดใจสามี การรักษาหัวใจตัวเอง จะเห็นได้ว่า ชุมชนทางอารมณ์ของผู้หญิงในเพจเช่นนี้ไม่ได้สนใจแค่เรื่องเช็ช้อย่างเดียว มีชุมชนทางอารมณ์ความรู้สึกที่หลากหลายทับซ้อนกันอยู่หลากหลายมิติ เช่น อารมณ์ที่เรียกว่าความรัก อารมณ์ความรู้สึกของบทบาทภรรยา แม่ของลูก ความเป็นหญิงที่ดี การรักษาครอบครัว การเห็นคุณค่าในตัวเอง เป็นต้น ผู้หญิงชนชั้นกลางที่เข้ารับสารอยู่ท่ามกลางชุมชนทางอารมณ์ที่หลากหลายในขณะที่รับรู้บทบาทของความเป็นภรรยาแล้วเธอก็เหล่านั้นก็สามารถก้าวข้ามไปยังชุมชนทางความรู้สึกอื่น ๆ ได้ตลอดเวลาเช่นกัน เช่น อารมณ์ความรู้สึกของความเป็นผู้หญิง อารมณ์ความรู้สึกของการเป็นแม่ของลูก เป็นต้น ความหลากหลายและหลากหลายไหลของชุมชนทางอารมณ์เหล่านี้ ยังเปิดโอกาสให้เรามองอารมณ์ในมุมอื่น นั่นคือ อารมณ์ในฐานะการแปะป้ายให้กับคนอื่น ไม่ใช่อารมณ์ในฐานะการแสดงออกทั่วไป ความรักยังคงผูกโยงอยู่กับระบบคุณค่าอารมณ์ในมิติอื่นๆ อีกด้วย เช่น ผูกอยู่กับความดีงาม บุญกรรม บุญเพสันนิวาส ทางศาสนา ผูกอยู่กับกฎแรงดึงดูดสิ่งจิตเรียกรัก หรือแม้กระทั่งผูกโยงอยู่กับระบบคุณค่าเรื่องของรสนิยม หน้าที่การงาน รูปลักษณ์ เป็นต้น

ท่ามกลางสภาวะสังคมที่แปรเปลี่ยนไป ชนชั้นกลางหาทางออกกับปัญหาของตัวเองไม่ได้ ส่งผลให้ รายการวิทยุชื่อดัง คอนเทนต์ ที่เน้นการพูดคุยปรึกษาปัญหาชีวิตรักและครอบครัว ได้รับความนิยมอย่างล้นหลาม เพราะสังคมสมัยใหม่ต้องการพื้นที่รับฟัง ไม่ใช่แค่กับคนรุ่นใหม่ แต่กว้างรวมถึงผู้คนที่อยู่ในสังคมใหม่ที่ถูกคาดหวังมากขึ้น เช่นเดียวกับรายการ "อย่าหาว่าน่าสอน" รายการ 'พุทธอล์ค พุทธโธ' พื้นที่ที่เกิดขึ้นมาเพื่อเป็นพื้นที่กลางที่ทำให้คนมาแบ่งปันความรู้สึกกัน เป็นที่พึ่งพิงทางอารมณ์ความรู้สึกในยามมีปัญหา รายการเช่นนี้ได้รับความนิยมเรื่อยๆ รายการหลักที่เป็นที่นิยมตลอดทศวรรษที่ผ่านมาของชนชั้นกลาง คลับฟรายเดย์ (Club Friday) เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2548 และได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เพราะจุดขายเน้นมาจากเรื่องจริงที่เหนือความคาดหมาย ดึงดูดผู้คนที่พบเจอประสบการณ์ร่วมกันมารวมเป็นชุมชนทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี ละคร "คลับฟรายเดย์เดอะซีรีส์" เป็นละครชุดที่ถูกสร้างขึ้นจากเรื่องจริงของผู้ฟังรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ ที่ได้โทรเข้าไปเล่าเรื่องราวต่างๆ ของตนเองกับผู้จัดรายการ ถูกนำมาดัดแปลงและเสนอออกมาในรูปแบบของละครชุด รายการได้นำเรื่องราวบางเรื่องราวจากผู้ฟังในรายการ มาแต่งเป็นบทเพลงและละครซีรีส์ที่มีความยาว 12 ตอนมาจนถึงปัจจุบัน

ความน่าสนใจของละครชุดนี้ คือเรื่องราวของผู้คนในสังคมที่มีตัวตนอยู่จริง สร้างมาจากเค้าโครงเรื่องจริง (based on true story) ของผู้ที่โทรเข้าไปปรึกษาปัญหาความรัก เรื่องราวความรักที่เล่ามีทั้งสมหวัง ผิดหวัง ปัญหาครอบครัว หรือปัญหาชีวิต เรื่องดังกล่าวข้างต้นสะท้อนมาตรฐานทางสังคมของชนชั้นกลางในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเพศวิถี หญิง ชาย และเพศทางเลือกที่หลากหลาย โดยออกอากาศเป็นละครสั้นแบบจบในตอน ใน 1 ชุดของซีรีส์จะแบ่งออกเป็น 5-9 เรื่อง โดยเนื้อหาในแต่ละตอน จะมีความแตกต่างกันออกไป แต่อยู่ภายใต้แก่นเรื่องเดียวกัน สะท้อนทุกมุมมองความรัก ไม่ว่าจะเป็นปัญหารักของตัวปัจเจกเอง และปัญหาความรักระหว่างปัจเจกกับคนรอบข้าง กับสังคม ชุมชนที่เขาและเธอดำเนินชีวิตอยู่ โครงเรื่องในซีรีส์จะพยายามถ่ายทอดออกมาให้เห็นได้ว่าแต่ละคนรับมือกับปัญหาอย่างไร อีกทั้งท้ายรายการยังสอดแทรกเรื่องราวเพื่อเตือนสติผู้คนอีกด้วย เช่น "รักแบบผิดศีลธรรมคือคนดีเขาไม่ทำกัน" "ความรัก เกิดจากคน 2 คน แต่ความเหมาะสม มักมีสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง"

โดยองค์ประกอบสำคัญของโครงเรื่องและรายละเอียดที่ปรากฏใน ซีรีส์ "คลับฟรายเดย์" ได้แก่ คู่รักของชนชั้นกลาง ความรัก ความสัมพันธ์ ครอบครัว และวิถีทางกามารมณ์ของตัวละคร ที่มีทั้งดำรงอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีและไม่อยู่ในศีลธรรมกระแสหลักของชนชั้นกลาง ความสัมพันธ์ในซีรีส์ นอกเหนือจากจะเป็นเรื่องราวความรักของชนชั้นกลางแล้ว ยังรวมไปถึงครอบครัวของคู่รักนั้นด้วย เช่น พ่อแม่ แม่ผัว ลูกสะใภ้ และ

กลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยจะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรักในครอบครัวเดี่ยวที่เผชิญกับปัญหา เรื่องสามมีเมียน้อย ปัญหาแม่ผัวลูกสะใภ้ และปัญหาศีลธรรมทางเพศ ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ตีแผ่ด้านมืด อีกด้านของสังคม เช่น Club Friday The Series 5 ความรักกับความลับ ตอน ความลับของห้อง ม.6/3 เรื่องราว รักต้องห้ามระหว่างครูและนักเรียน, Club Friday The Series 7 เหตุเกิดจากรัก ตอน รักต้องเลือก เรื่องราว ความรักระหว่างชายหนุ่มที่มีภรรยาเป็นพรตดีและแม่ของเขาไม่ยอมรับ ด้วยมองเห็นว่าภรรยาที่เป็นพรตดีนั้น ไม่อยู่ในกรอบของผู้หญิงที่ดี ที่คู่ควรกับบุตรชายของตน และบังคับให้เลือกระหว่างแม่กับภรรยาจนผู้เป็นลูกชาย เส้นเลือดในสมองแตก

Club Friday The Series 8 รักแท้ มีหรือไม่มีจริง ตอน รักแท้ หรือแค่ความหวัง เรื่องราวหญิงสาว เลสเบี้ยนที่อีกฝ่ายต้องการมีลูก แต่เพราะคู่รักเพศเดียวกันในไทยไม่สามารถทำ IVF ได้ เพราะไม่ใช่คู่สมรส ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่มีกฎหมายรับรอง เธอจึงต้องยอมให้คู่รักของเธอไปมีความสัมพันธ์กับชายหนุ่มจน ตั้งท้อง แต่ทว่าทุกอย่างกลับไม่เป็นไปตามที่คิด คู่รักของเธอกลับไปแต่งงานสร้างครอบครัวกับชายหนุ่มและทิ้ง เธอไป Club Friday the Series 10 รักนอกใจ ทั้งหมด 10 ตอน ได้ถ่ายทอดเรื่องราวจากเรื่องจริง เนื้อหาใน ทุกเรื่องแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากการนอกใจ และสอดแทรกมุมมองแนวคิดให้ผู้ชมทางบ้านเห็นว่า การที่ คนเรานอกใจกันนั้นไม่มีทางที่จะพบกับความสุขได้ และเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา Club Friday the Series 11 รักที่ไม่ได้ออกอากาศ คัดเลือกเรื่องราวความรักจากหลากหลายบุคคลที่ไม่ได้ถูกนำมาออกอากาศ เป็นเรื่องราวที่ นำเสนอมุมมองความรักที่ขัดกับมาตรฐานทางสังคมหรือรักที่หาทางออกหรือเลือกตัดสินใจได้ยาก เช่น รักล้ำเส้น เรื่องราวของแม่สามีและลูกสะใภ้ที่ไม่ลงรอยกันในตอนแรก จนกระทั่งความใกล้ชิดทำให้ความรู้สึกเกินเลย จน ทั้งคู่มีความสัมพันธ์ทางกายและใจกันอย่างแนบแน่น รวมถึงตอนอื่นๆ เช่น รักโกหก รักมั่งง่าย คนไม่ควรรัก รักนอกกฎ Club Friday The Series 12 จุดจบของส่วนเกิน เนื้อหาแสดงให้เห็นวิถีทางกามารมณ์ของ ตัวละครที่จะเลือกตัดสินใจดำเนินความรักความสัมพันธ์แบบถูกต้อง หรือจะเลือกเดินตามความรู้สึกของตนเอง โดยไม่สนใจมาตรฐานของสังคม และเมื่อเลือกทางเดินนั้นๆ จะต้องเผชิญกับเรื่องใดบ้าง

ในทุกซีซั่นของซีรีส์ ปรากฏเพลงประกอบที่มีเนื้อหาอยู่ในแกนเรื่องเดียวกัน เช่น ความรักไม่ผิด รัก ไม่มีทางแพ้ รักไม่มีทางออก เสียใจไม่ยอมเสียเธอ บทเพลงและละครชุดเหล่านี้อธิบายภาพอุดมคติและวิถีชีวิต ของชนชั้นกลางไว้ได้อย่างน่าสนใจ ส่วนใหญ่เป็นความทุกข์จากความรักที่ผิดหวัง ความรักที่ไม่ถูกต้องตาม ระบบคุณค่าและบรรทัดฐานของสังคม เป็นกรณีตัวอย่างแบ่งปันประสบการณ์ผ่านรายการให้เห็นผลกระทบ ที่ตามมา ที่ส่งผลต่อความรักของคู่รัก ความมั่นคงในครอบครัว ความรักที่เริ่มต้นจากความไม่ถูกต้อง จะมีจุดจบ อย่างไร จากเนื้อหาในละครชุด มักจะจบตอนลงแบบสอนศีลธรรมสำเร็จรูป สอดแทรกคุณค่าแบบกระแสหลัก ให้กับผู้ชม โดยเฉพาะเรื่องของการนอกใจ การไม่ซื่อสัตย์ต่อคู่ครอง ให้ข้อคิดและให้กำลังใจความอบอุ่น ในครอบครัวเป็นฐานสำคัญที่บ่งชี้พฤติกรรมของตัวละคร แม้ว่าบางตอนของซีรีส์จะเสนอแง่มุมแบบเปิดเผย ให้เห็นวิถีทางกามารมณ์ที่หลากหลายมากขึ้น ของเพศชายและหญิง คู่เกย์และเลสเบี้ยน ผู้หญิงที่ชอบเกย์ แต่ทว่าก็ยังก้าวไม่พ้นค่านิยมหรือระบบคุณค่าศีลธรรมแบบเดิม ที่เน้นผัวเดียว-เมียเดียว หน้าที่ของภรรยาที่ดี หน้าที่ของหัวหน้าครอบครัวที่พึงประพฤติ หลักการครองเรือนของคู่รัก เป็นต้น จะเห็นได้ว่าละครโทรทัศน์ซีรีส์ เหล่านี้ นอกจากจะสะท้อนให้เห็นความทุกข์ทรมานทางอารมณ์ของชนชั้นกลางได้แล้วในอีกแง่หนึ่งยังทำหน้าที่เป็น ที่พักพิงทางอารมณ์ของชนชั้นกลางได้อย่างดีเยี่ยม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของผู้จัดที่ให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อ ว่า “การฟังรายการคลับฟรายเดย์ หรือการดูคลับฟรายเดย์ เหมือนการอยู่ในห้องเรียนห้องหนึ่ง เรามาเรียนรู้ ประสบการณ์ชีวิตของคนอื่นร่วมกัน การนำมาทำเป็นละครจึงมีข้อสรุปว่าสุดท้ายแล้วเรื่องราวแบบนี้ควรจะ เรียนรู้อะไร หรือควรจะได้อะไร หลังละครเราก็จะมีข้อคิดของพี่ผอดและพี่อ้อยสรุปว่าตอนนี้นั้นให้สิ่งนี้ๆ นะ”

การเสกสื่อบันเทิงเหล่านี้ได้กลายเป็นพื้นที่ในการปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึก แต่ขณะเดียวกัน ก็เกิดความลึกลับอยู่ในตัวที่พื้นที่นี้สอดแทรกกรอบศีลธรรมอันดีไว้ด้วยเช่นกัน ความรักขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่าง ทั้งครอบครัว ทัศนคติ ความเข้ากันได้ทางนิสัย ฐานะทางการเงิน อาชีพการงาน เช็กส์เป็นส่วนหนึ่งของความรักที่เหมือนการเติมเต็มซึ่งกันและกัน

สรุป

พื้นที่การมรณ์ของชนชั้นกลาง สัมพันธ์เชื่อมโยงกับมิติอื่นๆ ในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นความรัก ความสุข โลกทัศน์ การเรียนรู้ ชีวิตการทำงานและอุดมคติ ความรักความสัมพันธ์ เช็กส์ที่เป็นมิติหนึ่งของกาการมรณ์ชนชั้นกลางใหม่นั้นเต็มไปด้วยชุมชนทางอารมณ์ที่มีความรู้สึกหลากหลายซ้อนทับกันอยู่ กาการมรณ์ของชนชั้นกลางใหม่นั้นมีความซับซ้อน อารมณ์ใคร่ไปสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมปัญหาอื่นๆ ในชีวิต เช่น ความรัก ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ทางสังคม ชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ที่ดำเนินชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมเหล่านี้ มีวิถีทางกาการมรณ์ที่ท้าทายกับระบอบคุณค่าของชนชั้นกลางแบบกระแสหลัก ทั้งในรูปแบบของความรัก ความสัมพันธ์ที่เปิดกว้างและมีอิสระมากยิ่งขึ้น ความรักและวิถีทางกาการมรณ์ของชนชั้นกลางเชื่อมโยงกับอารมณ์ความรู้สึกในมิติอื่นๆ เช่น จากเดิมที่เคยยึดโยงกับศีลธรรมแบบไทย ศีลธรรมตามแบบของศาสนา ค่อยๆ เผยให้เห็นว่าระบบคุณค่าวิถีทางกาการมรณ์ของเขาและเธอที่เป็นชนชั้นกลางกลุ่มใหม่เหล่านี้เชื่อมโยงกับ สิทธิเสรีภาพ กฎหมาย ความรู้ทางการแพทย์ โซเชียลมีเดีย ทุนนิยม เป็นต้น

ชนชั้นกลางทั้งเก่าและใหม่ที่ต่างกันด้านช่วงอายุ จะมีวิธีคิดและวิถีทางกาการมรณ์ ที่อาจจะมีความย้อนแย้งและปะทะของชุมชนทางอารมณ์ที่หลากหลาย ผสมผสานระบบคุณค่าชุดเก่า เพื่อที่จะปรับให้วิถีทางกาการมรณ์ที่ว่าด้วยความรัก ความสัมพันธ์ เช็กส์ ตลอดจนถึงค่านิยม ระบบคุณค่าที่สัมพันธ์ชีวิต สอดรับกับอารมณ์ความรู้สึกของกลุ่มชนชั้นกลางที่มีลักษณะที่หลากหลายบนเงื่อนไข เศรษฐกิจและสังคมแบบใหม่ ระบบคุณค่าในเรื่องวิถีทางกาการมรณ์ที่เดิมเชื่อมโยงกับศีลธรรมอันดีงาม ถูกชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ที่เริ่มเปลี่ยนแปลงอารมณ์ความรู้สึก มาท้าทายระบบคุณค่า แนวประเพณีปฏิบัติแบบเดิม โดยเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมเศรษฐกิจและมิติทางเทคโนโลยีที่สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกของชนชั้นกลาง

ชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ตระหนักถึงสิ่งที่ควรทำ/ไม่ควรทำตามระบบคุณค่าหรือบรรทัดฐานทางสังคมแบบกระแสหลัก แต่ทว่าพวกเขาก็ยึดโยงกับระบบคุณค่าแบบใหม่ตาม ‘เครือข่าย’ หรือ ‘กลุ่ม’ ในพื้นที่ใหม่ของพวกเขาเอง ซึ่งไม่ใช่ระบบคุณค่าแบบเดิมทั้งหมด กรอบแนวประเพณีปฏิบัติแบบเดิมจึงไม่มีพลังในการกำกับพฤติกรรมของชนชั้นกลางใหม่ กล่าวได้ว่า ระบบคุณค่าและวิธีคิดเกี่ยวกับวิถีทางกาการมรณ์ที่วางอยู่บนฐานของความคิดของความเป็นไทย ศีลธรรมทางเพศแบบศาสนา ค่อยๆ ถูกผสานกับระบบคุณค่าชุดใหม่ ที่ให้ความสำคัญหรือให้คุณค่ากับความเสมอภาค ความเท่าเทียม สิทธิมนุษยชน และสิทธิเสรีภาพจนเกิดเป็นวิถีปฏิบัติใหม่ กรอบศีลธรรมเรื่องเพศที่เคยถูกขบขันให้ยึดถือจึงสูญเสียวามชอบธรรมลงไปในระดับใดระดับหนึ่ง แต่ทว่าในขณะเดียวกันก็ยังมีชนชั้นกลางบางกลุ่มที่ยังคงยึดโยงอยู่กับระบบคุณค่า “เก่า” โดยพวกเขาเหล่านั้นเห็นว่ามาตรฐานหรือบรรทัดฐานนั้น ๆ ผูกโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับวัฒนธรรมไทยที่ดั้งเดิม

References

- Arphonsuwan, T. (2007). *khon chan klang nai wannakam Thai*, nai nasini tanthuanit (bannathikan), *suksa ruchak wiphak khon chan klang* ram botkhawm chak kansammana thang wichakan khana sangkhomwitthaya læ manutsayawitthaya mahawitthayalai Thammasat [Middle Class in Thai Literature, in Nasinee Tanthuanit (Editor), Study and criticize the middle-class Ram about articles from academic seminars Faculty of Sociology and Anthropology, Thammasat University] Bangkok: MisterKopy.
- Bunkajorn, T. (1978). *phatthanakan nawaniyai Thai Pho.So. songphansiroichetsipha - songphanharoi* [The development of Thai novels, 1932-1957]. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Burnett, R. & Dabid P. M. (2003). *Web theory*. London: Routledge.
- Chaiwaraporn, A. (1997). nang Thai kap kan sathon phap sangkhom [Thai movies and social reflections]. *Sarakadee Magazine*, 13(150). 125-129.
- Cuadry, W. (2019). *di che phio aya læ Club Friday raikan thi tham nathi dulæ huachai sangkhom ma talot sipsi pi* [DJ Pee Aoi and 'Club Friday', a program that has beentaking care of the heart of society for 14 years]. Retrieved from <https://www.gqthailand.com/views/article/p-aoy-club-Friday>
- Dongthong, S. (2016). *Natyim: Samphanthaphap thangphetsamphan bæpchuakhrao khongkedoi Chaithawittæ* [Twitter Hook Up: Dating for Men Who Have sex with men].Seminar in Sociology and Anthropology 2 on April 1, 2561, Thammasat University.
- Eoseewong, N. (2002). *waduai phet khwamkhit Tuaton læ akhatithangphet Phuying Ke Phetsuksa lækaman* ["gender", identity and gender prejudices, sex education]. Bangkok: Matichon.
- Giddens, A. (1992). *The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love and Eroticism in Modern Societies*. Polity Press
- Hamilton, A. (1992). Family dramas: film and modernity in Thailand. *Screen*, 33(3).
- Holland, D. C., & Eisenhart, M. A. (1990). *Educated in romance: Women, achievement, and college culture*. Chicago: University of Chicago Press.
- Jeffries, F. L., & Hunte, T. L. (2003). Generation and motivation: A connection worth making. *Journal of behavioral and applies management*, 6(10). 37-70.
- Khamphaka. (2016). *sur lok kao vs sur lok mai* [old world media vs new world media]. Retrieved from https://www.matichonweekly.com/column/article_2304
- Kirsch, A. (1975). Economy, Polity and Religion. In G. W. Skinner and A. T. Kirsch (eds.), *Change and Persistence in Thai Society*, (pp.172-196). NY: Cornell University Press.
- Laungaramsri, P. (2011). rakromæntik nai mummong sangkhomwitthaya læ manutsayawitthaya [Romantic love in a sociological and anthropological perspective] *Journal of Social Sciences, Chiang Mai University*, 23(1). 17-50.

- Manatpiyalert, S. (2005) Mianoi: Krabuankan tatsinchai læ kanpraptua [Minor Wife: Process of Decision Making And Adjustment] Bangkok: Thammasat University. Retrieved from http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:113838
- Mektrairat, N. (2010). *kan patiwat Sayam Pho.So. songphansiroichetsipha* [The Siamese Revolution of 1932]. Bangkok: sameskybooks.
- Nimmanorawong, P. (2014). *Paritasprawatsatarrom* [Review of emotional history]. Retrieved from https://so05.tci-thaijo.org/index.php/thammasat_history/article/view/78384
- phariya sut* [Good Wife Course in Buddhism]. Retrieved from <https://84000.org/tipitaka/attha/v.php?B=23&A=1977&Z=2035>
- Phongphaiçhit, B. & Baker, C. (2014). *Prawatsatthairuamsamai* [Contemporary Thai history]. Bangkok: Matichon.
- Polsilp, N. (2018). *dao po dao yua chut khai khong nang Thai thi mai khœi hang hai pai nai* [Porn stars, Tempresses, selling points of Thai movies that never disappeared]. Retrieved from <https://www.gqthailand.com/culture/article/erotic-actress-thai-film>
- Rapeepat, A. (1984). *sangkhom Thai nai samai ton krung Rattanakosin Pho.So. songphansamroiysisipha - 2416. plæ doi Mo.Ro.Wo. prakai thong siri suk læ Punnee chatphonrak*. [Thai society in the early Rattanakosin period, 1782-1873. Translated by Prakaithong Sirisuk and Pannee Chatpolrak]. Bangkok: The Foundation for the Promotion of Social Sciences and Humanities Texbooks Projects.
- Reddy, W. (2001). *The Navigation of Feelings: A Framework for the History of Emotions*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Reddy, W. (2012). *The Making of Romantic Love: Longing and Sexuality in Europe, South Asia, and Japan, 900-1200 CE*. Chicago: University of Chicago Press.
- Sattayanurak, A. (1995). *kan plianplæng lokkathat khong chon chan phun Thai tangtæ ratchakan thi si - Pho.So. songphansiroichetsipha* [Changing the worldview of the Thai leadership class Since the reign of King Rama IV -1932]. Bangkok: Chulalongkorn University,
- Satyanusakkul, W. (2016). *Ying ChuA Nai PrawattisaT Thai: KaNsaNg KhwaMpen Ying Dol Chon Channam SayaM ChuAng Ton RattanakoSin - Pho.So. SoNgphansiRolcHetsipcHet* ["Harlots" In Thai History: A Construction of Femininity by The Siamese Elite, Early Bangkok Period - 1934]. (Master Of Arts Thesis, Thammasat University).
- Songsamphan, C. (2008). *prawattisat khong phet withi: prawattisat ruang phet/ruang phetnai prawattisat Thai* [History of sexuality: the history of sex /sexuality in Thai history]. Bangkok: Women's Health Advocacy Foundation.
- Suklapkit, S. (2013). *phuadiaomiadiiao Naisangkhomthaisamaimai 2410-2480* [Monogamy In Modern Thai Society, 1870s-1940s]. Bangkok: Chulalongkorn University.

The new Era of Sex by Trainer Nalisa. Retrieved from

<https://www.schoolandcollegelistings.com/XX/Unknown/106921230737153/The-New-Era-of-Sex-by-Trainer-Nalisa>

Warathon, S. (1976). *prawattikan praphan nawaniyai* [novel writing history]. Bangkok: The Foundation for the Promotion of Social Sciences and Humanities Textbooks Projects.

wichan Sanan sammama panhua hai phua long kae panha ruang bon tiang [Review of seminars make husband fall in love Help solve the problem of sex]. Retrieved from https://www.dailynews.co.th/regional/582963?fbclid=IwAR3kNe3cbyCRQz4L5Cgwq_VNA78EwhT-1Qsj8lri3Er-EF0l3S8zG7lP5v0